

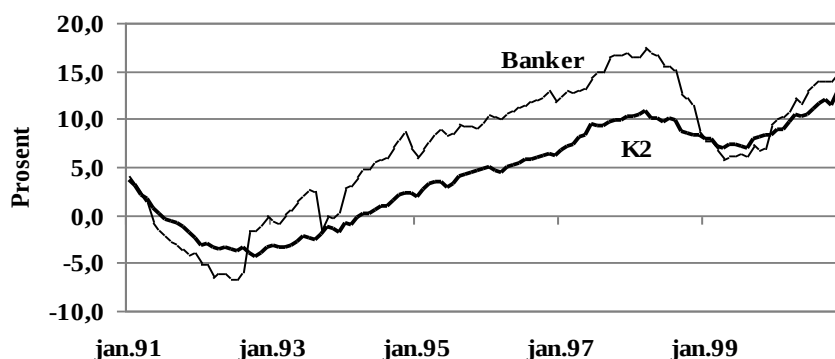
RAPPORT FOR FINANSINSTITUSJONER

2000

Foreløpige tall

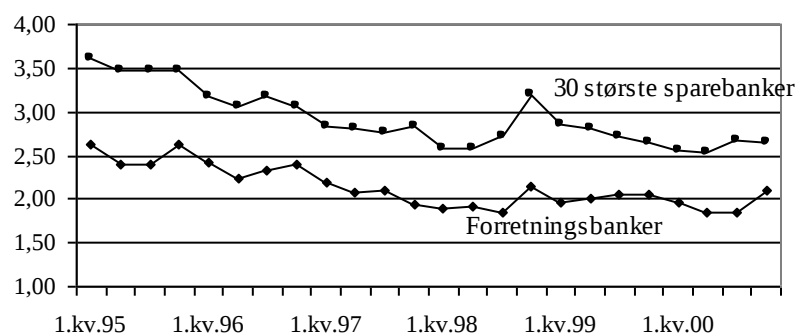
Hovedinntrykk	2
Makroøkonomisk bakgrunn	6
Strukturen i det norske finansmarkedet	8
Forretningsbanker	11
Sparebanker	15
Kredittforetak	18
Finansieringsselskaper	20
Livsforsikringsselskaper	22
Skadeforsikringsselskaper	31

Vekst i innenlandsk kreditt i alt (K2) og fra private banker

Kilde: Norges Bank

*Kvartalsvis utvikling i bankenes nettorente i prosent av GFK**

** annualiserte prosenter*

Kilde: Innsendte nøkkeltall

1. HOVEDINTRYKK

Veksten i norsk økonomi i 2000 ble ikke så sterk som tidligere antatt. BNP for Fastlands-Norge økte med nær 1,8 prosent i 2000, hvor 1/3 av veksten skyldes høy produksjon i kraftforsyningen, mens fall i petroleumsinvesteringene bidro negativt. Renteoppgangen gjennom året dempet konsumveksten, særlig mot slutten av året. Norges Bank økte pengemarkedsrenten fire ganger i 2000 med til sammen 1,5 prosentpoeng. Dette blir i noen grad gjenspeilet i boligprisene som viste nedgang i de to siste kvartaler av 2000. Boligprisene har likevel økt nominelt med 14 prosent sammenlignet med 1999.

Ved utgangen av 2000 var årsveksten i innenlandsk kreditt (K2) 12,5 prosent. Det er bankene som er den viktigste kilden til den sterke veksten i K2. Bankenes utlån økte med 13,9 prosent i perioden. Årsveksten i samlet kreditt (K3), inkludert kreditt fra utlandet, gikk også opp gjennom 2000, og var i slutten av september 10,7 prosent.

Aksjemarkedet har vist store svingninger både nasjonalt og internasjonalt. Oslo Børs har hatt en svak utvikling gjennom 2000. I første halvår var totalindeksen tilnærmet uendret. Kursene tok seg opp i tredje kvartal, men falt med 12 prosent i 4. kvartal. Verdensindeksen har falt med rundt 10 prosent hele året sett under ett, og utviklingen var spesielt negativ i siste kvartal.

Forretningsbankenes resultat av ordinær drift før skatt ble i 2000 nær 8 mrd. kroner, som utgjør 1,12 prosent av gjennomsnittlig forvaltningskapitalen (GFK). Dette er en forbedring på 790 mill. kroner, som tilsvarer en økning på 0,01 prosentpoeng målt i forhold til GFK. Netto renteinntekter økte med 615 mill. kroner sammenlignet med 1999. Målt i forhold til GFK er netto renteinntektene redusert fra 2,03 prosent i 1999 til 1,93 prosent for 2000. Kvartalsvis utvikling i netto renteinntektene viser likevel bedring i 4. kvartal.

Andre inntekter, eksklusive verdipapirinntekter, har økt med 22 prosent i forhold til fjoråret. I forhold til GFK tilsvarer dette en økning på 0,09 prosentpoeng. Forretningsbankene har samlet bokført tap på rentepapirer i perioden, mens kursgevinstene på aksjer ble redusert. Det er samtidige en klar økning i inntekter fra valuta og derivater. Totalt utgjør inntekter fra verdipapirer og valuta 0,32 prosent av GFK, som er en nedgang på 0,02 prosentpoeng sammenlignet med 1999. Driftskostnadene målt i forhold til GFK ble redusert fra 2,02 prosent til 1,91 prosent. Kostnadsprosenten (kostnader i prosent av totale inntekter utenom verdipapirinntekter) viser nedgang for forretningsbankene samlet sett, som følge av nedgang for de største forretningsbankene. De øvrige forretningsbanken har hatt økning i kostnadsprosenten siste år. Samlede tap på utlån var 961 mill. kroner i 2000, som utgjør 0,13 prosent av GFK.

Forretningsbankene har hatt en vekst i brutto utlån til kunder på 10,6 prosent i 2000. Korrigert for porteføljeoverføringer er utlånsveksten 13,8 prosent. Ved utgangen av tredje kvartal var korrigert utlånsvekst 15,0 prosent. De tre største forretningsbankene har hatt en nedgang i årsveksten fra 14,8 prosent ved utgangen av tredje kvartal til 12,2 prosent ved utgangen av året. Korrigert utlånsvekst i de øvrige forretningsbankene var 23,1 prosent ved utgangen av året mot 16,5 prosent ved utgangen av 3. kvartal. Innskudd fra kunder (korrigert) har økt med 8 prosent siste år. Som følge av den lave innskuddsveksten er innskuddsdekningen (i prosent av netto utlån) redusert ytterligere, og utgjør 67 prosent ved utgangen av året.

Tapsavsetningene er redusert med 7,6 prosent i forretningsbankene. Uspesifiserte tapsavsetninger har vært nær uendret siste år, og utgjør 0,8 prosent av brutto utlån ved utgangen av året.

Samlet kjernekapitaldekning for forretningsbankene var 7,7 prosent ved utgangen av 2000. Dette er en nedgang på 0,3 prosentpoeng sammenlignet med ett år tilbake.

De tretti største sparebankene (utgjør 85 prosent av sparebankenes totale FK) har et resultat av ordinær drift før skatt på 8 mrd. kroner i 2000, som utgjør 1,81 prosent av GFK. Resultatet er forbedret med omlag 2 mrd. kroner sammenlignet med 1999. Salget av Fellesdata ga en gevinst i størrelsesorden 1,8 –1,9 mrd. kroner som forklarer resultatforbedringen for sparebankene. Uten denne salgsgevinsten ville resultatet vist nedgang på 0,43 prosentpoeng målt i forhold til GFK.

Nettorenteinntekter har økt med 1,3 mrd. kroner til 11,6 mrd. kroner, og utgjør 2,60 prosent av GFK, dvs en nedgang på 0,15 prosentpoeng i forhold til 1999. Dette er en sterkere nedgang i nettorenteinntektene enn det som gjaldt for forretningsbankene.

Andre inntekter (eksklusive verdipapirinntekter) økte med 12 prosent sammenlignet med 1999. I forhold til GFK ble inntektene redusert med 0,05 prosentpoeng. Nettokursgevinster på verdipapirer og valuta ble halvert sammenlignet med 1999. Det er inntekter fra verdipapirer som viser betydelig nedgang i forhold til i fjor, mens inntekter fra valuta og finansielle derivater har økt i perioden. Totalt utgjør disse inntektene 0,09 prosent av GFK mot 0,23 prosentpoeng ett år tilbake. Sparebankenes driftskostnader steg med 10 prosent i 2000, og utgjør 57 prosent av totale inntekter (eksklusive verdipapirinntekter). Samlede tap på utlån og garantier var 952 mill. kroner i 2000, opp fra 796 mill. kroner i 1999. I prosent av GFK utgjør tapene 0,21 prosent, som er uendret sammenlignet med ett år tilbake.

Utlånsveksten siste 12-måneder var 14,4 prosent for de tretti største sparebankene. Korrigert for porteføljeoverføringer har sparebanken hatt en utlånsvekst på 12,2 prosent siste år som er nedgang i veksten sammenlignet med utgangen av forrige kvartal hvor veksten var 14,5 prosent. Innskuddene har steget med 10,5 prosent i løpet av 2000, og innskuddsdekningen (i prosent av netto utlån) er sunket til 63 prosent.

Totalt har tapsavsetningene økt med 6,1 prosent sammenlignet med ett år tilbake, og utgjør 1,5 prosent av brutto utlån. Spesifiserte tapsavsetninger er redusert med 15,8 prosent, mens uspesifiserte tapsavsetninger har økt med 18,2 prosent i samme periode.

Samlet kjernekapitaldekning for de tretti største sparebankene er 9,7 prosent ved utgangen av året, som er en nedgang på 0,2 prosentpoeng siste år.

Kredittforetakene har et resultat av ordinær drift før skatt på 1 091 mill. kroner, som utgjør 0,65 prosent av GFK. Resultatet er 0,05 prosentpoeng svakere enn for fjoråret. Det er nedgang i nettorenteinntekter og lavere verdipapirgevinster som bidrar til dårligere resultat for 2000.

Utlån til kunder har økt med 9,5 prosent siste år. Veksten i utlån har økt sammenlignet med utgangen av forrige kvartal hvor 12-måneders veksten var 5,7 prosent.

Finansieringsselskapene (31 selskaper) har et resultat av ordinær drift på 1 102 mill. kroner i 2000, som utgjør 2,13 prosent av GFK. Resultatet er 0,41 prosentpoeng svakere enn for 1999.

Økte andre inntekter og lavere kostnader har ikke klart å kompensere nedgangen i nettorenteinntekter i perioden. Økt pengemarkedsrente og økt konkurranse har bidratt til lavere rentemarginer for finansieringsselskapene.

Utlån til kunder økte med 9,8 prosent i 2000. Dette er en svak nedgang i veksten sammenlignet med forrige kvartal, hvor årsveksten i utlån til kunder var 12 prosent. Ved utgangen av 1. halvår hadde finansieringsselskapene en utlånsvekst på 11,7 prosent.

Livselskapenes resultatutvikling var sterkt preget av den svake utviklingen i aksjemarkedene i 2000. Utviklingen i verdipapirmarkedene har ført til en sterk reduksjon i livsselskapenes verdijusterte kapitalavkastning sett i forhold til 1999. Kapitalavkastningen for 2000 var 3,37 prosent mot 15,38 prosent i 1999. Selskapene har imidlertid realisert en høyere andel av verdipapirporteføljen, og på den måten opprettholdt den bokførte kapitalavkastningen som var 9,31 prosent i 2000 mot 9,90 prosent i 1999.

Livselskapenes resultat før nye tilleggsavsetninger, tildeling til kunder og skatt var for 2000 på 12,5 mrd. kroner, eller 3,4 prosent av selskapenes samlede gjennomsnittlige forvaltningskapital (GFK). Av dette er 2,6 mrd. kroner planlagt avsatt som nye tilleggsavsetninger, slik at selskapenes overskudd før tildeling til kunder og skatt synes å bli på 9,9 mrd. kroner. En foreløpig fordeling til kunder viser at kundenes del av overskuddet vil utgjøre 7,9 mrd. kroner eller ca. 80 prosent av overskuddet. Resultatet til betjening av egenkapital og skatt ble dermed 2 mrd. kroner. Til sammenligning var resultat før nye tilleggsavsetninger, tildeling til kunder og skatt i 1999 på 11,4 mrd. kroner, eller 3,4 prosent av GFK. Nye tilleggsavsetninger utgjorde 1,2 mrd. kroner, og midler tilført forsikringskunder var på 7,7 mrd. kroner eller 75 prosent av overskuddet. 2,5 mrd. kroner gikk til egenkapital og skatt.

Selskapenes verdijusterte resultat før nye tilleggsavsetninger, tildeling til kunder og skatt inkluderer endringer i kursreguleringsfondet, og viste for 2000 et underskudd på 6,7 mrd. kroner. Underskuddet svarer til 1,8 prosent av selskapenes samlede GFK. Til sammenligning viste verdijustert resultat for 1999 et overskudd på hele 32,6 mrd. kroner, eller 9,8 prosent av GFK.

Livselskapenes kapitaldekning har gjennom 2000 ligget jevnt på 11 prosent. Samtlige selskaper tilfredsstiller kapitaldekningskravet på 8 prosent ved utgangen av 2000. Bufferkapitalen definert ved overskytende ansvarlig kapital, totale tilleggsavsetninger og kursreguleringsfond var ved utgangen av 2000 redusert med 18,9 mrd. kroner til 26,6 mrd. kroner, hvilket svarer til 8,2 prosent av forsikringsmessige avsetninger. Til sammenligning utgjorde bufferkapitalen 45,4 mrd. kroner eller 15 prosent av forsikringsmessige avsetninger ved utgangen av 1999.

Livselskapenes forvaltningskapital utgjorde 368 mrd. kroner ved utgangen av 2000, en moderat økning på 2 prosent siden forrige årsskifte da forvaltningskapitalen var på 361 mrd. kroner. Selskapenes beholdning av aksjer og andeler er gjennom år 2000 noe redusert både absolutt og relativt til selskapenes forvaltningskapital. Beholdningen av anleggsaksjer ble halvert, og utgjør ved utgangen av 2000 0,25 prosent av forvaltningskapitalen. Omløpsaksjenes andel av forvaltningskapitalen er redusert med drøyt ett prosentpoeng til 30 prosent. Beholdningen av obligasjoner holdt til forfall har økt med 3 prosentpoeng til 18 prosent av forvaltningskapitalen, og da særlig på bekostning av omløpsobligasjonene, hvis

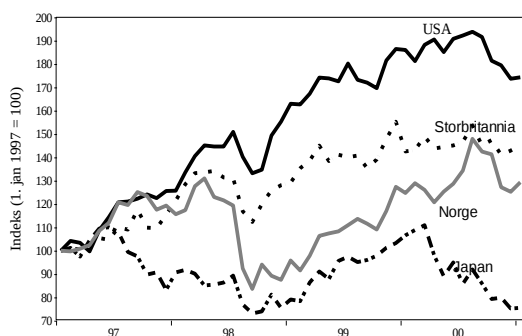
beholdning er redusert med 2,6 prosentpoeng til 26,3 prosent av forvaltningskapitalen. (Inkludert sertifikater utgjør beholdningen av omløpsobligasjoner 30 prosent av FK).

Skadeforsikringsselskapene i utvalget (46 selskaper) hadde et resultat av ordinær virksomhet på 357 mill. kroner i 2000, mot 3 503 mill. kroner i 1999. Hovedårsaken til den betydelige resultatnedgangen ligger i lavere finansinntekter som følge av den svake utviklingen i verdipapirmarkedene. Endringer i sikkerhetsavsetningene har gitt en positiv resultateffekt på 867 mill. kroner sammenlignet med 1999, hvilket i hovedsak relaterer seg til to captiveselskaper. Sammenlignet med 1999 har premieinntekter for egen regning økt med 7,1 prosent, mens den tilsvarende erstatningsveksten var 7,8 prosent. Combined ratio falt fra 118,1 i 1999 til 116,0 i 2000.

De tre dominerende skadeforsikringskonsernene hadde et underskudd av ordinær virksomhet på 488 mill. kroner i 2000, mot et overskudd på 1 510 mill. kroner i 1999. Skadeprosenten falt i samme periode fra 89,2 til 89,0. Kostnadsprosenten falt fra 30,3 til 26,4, hvilket skyldes en kombinasjon av høyere premieinntekter og lavere driftskostnader. Combined ratio falt dermed med 4,1 prosentpoeng til 115,4. Resultat av teknisk regnskap viste et underskudd på 397 mill. kroner, mot et underskudd på 1 514 mill. kroner i 1999. Reduksjonen i resultat av ordinær virksomhet kan tilskrives netto finansinntekter, som falt med hele 63 prosent i forhold til 1999. Resultatene for 4. kvartal isolert sett viste at skadeprosenten var 91,8, hvilket er noe over gjennomsnittet for året. Dette skyldes blant annet et høyt antall vannskader etter den kraftige nedbøren på Østlandet. Samlet sett må de tekniske resultatene beskrives som meget svake, men selskapene venter en klar bedring i 2001 etterhvert som effekten av premieøkningene får større gjennomslag i resultatene.

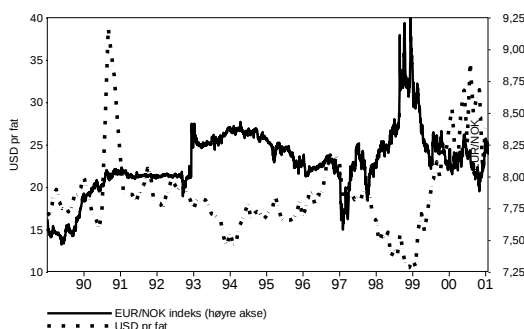
Samlet forvaltningskapital for de tre skadeforsikringskonsernene var 37,6 mrd. kroner ved utgangen av 2000. Dette er en økning på 2,3 prosent i forhold til året før. Plasseringer i aksjer og andeler klassifisert som omløpsmidler utgjorde 18,0 prosent av forvaltningskapitalen. Dette er 4,0 prosentpoeng lavere enn ett år tidligere. Plasseringer i sertifikater og obligasjoner klassifisert som omløpsmidler har i samme periode falt svakt, og utgjorde 31,9 prosent av forvaltningskapitalen ved årsskiftet. Ansvarlig kapital er i løpet av 2000 redusert med 2,3 prosent til 8,2 mrd. kroner. Alle konsernene tilfredsstiller kravene til kapitaldekning og forsikringstekniske avsetninger.

Figur 2.1: Aksjeindekser USA, Storbritannia, Norge og Japan. Indeksert (02.01.97=100)

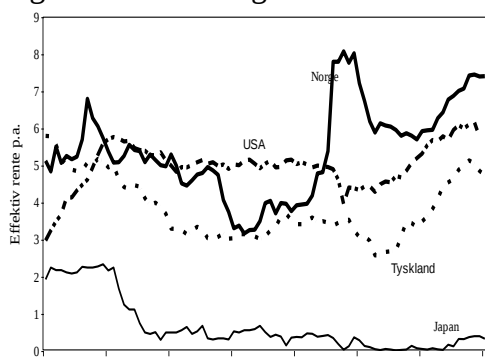
Kilde: Eco Win

Figur 2.2: Oljepris og Euro-indeksen

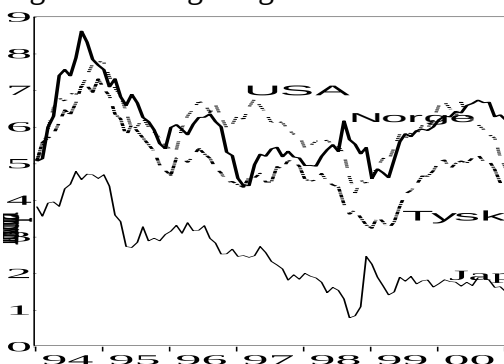
Kilde: Eco Win

Figur 2.3: Kortsiktig rentenivå

Kilde: Eco Win

Figur 2.4: Langsiktig rentenivå

2. MAKROØKONOMISK BAKGRUNN

Etter at veksten i verdensøkonomien tiltok inn i første halvår 2000, kom det flere tegn på at oppgangen var i ferd med å bremse opp mot slutten av året, og konjunkturtoppen ble trolig passert i fjor. Det er først og fremst utviklingen i amerikansk økonomi som fører til avtakende vekst internasjonalt, men også i Japan ser den begynnende oppgangen ut til å svekkes. I Europa er det enkelte tegn på lavere aktivitet, men nedgang i arbeidsledigheten og skattelettelser i flere land peker mot at innenlandsk etterspørsel er i stand til å oppveie noe av nedgangen i eksportmuligheter.

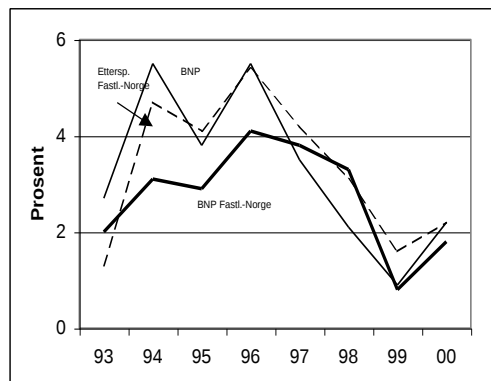
I tråd med den realøkonomiske utviklingen, ble den amerikanske sentralbankrenten hevet flere ganger frem til mai 2000. Svakere vekst i USA førte til at sentralbanken satte ned renten ved to anledninger i januar 2001, med til sammen 1 prosentpoeng til 5,5 prosent. Ytterligere rentenedsettelse er ventet. Etterhvert som aktiviteten i euro-område gjennom 2000 økte, hevet Den europeiske sentralbanken signalrentene seks ganger med til sammen 1,75 prosentpoeng til 4,75 prosent. På bakgrunn av noe dempet vekst ligger det an til nedgang i rentene også i eurosone fremover. Norges Bank har tilsvarende økt foliorenten fire ganger med til sammen 1,5 prosentpoeng (siste gang i september) til 7,0 prosent.

Aksjemarkedene viste store svingninger gjennom 2000. Ser en fjoråret under ett, falt verdensindeksen med rundt 10 prosent, og utviklingen var spesielt negativ i siste kvartal. I USA ble den teknologidominerte Nasdaq-indeksen utsatt for stor turbulens, og til tross for kraftig oppgang i mars, falt indeksen med 40 prosent for fjoråret sett under ett. Industriaksjene viste imidlertid en betydelig mer moderat nedgang. Også det norske markedet hadde svak utvikling. Ved utgangen av første halvår var totalindeksen på Oslo Børs om lag uendret fra årsskiftet. Etter at kursene tok seg opp i 3. kvartal falt imidlertid totalindeksen med 12 prosent fra utgangen av september til årsskiftet. Frem til 9. februar har Oslo Børs økt med 4,4 prosent, mens verdensindeksen har hatt tilnærmet flat utvikling.

Aksjekursfallet og "flight to quality" bidro til at amerikanske lange renter falt med 1 ½ prosentpoeng gjennom 2000. Også tyske lange renter gikk ned, mens i Norge har langsiktige obligasjonsrenter vist en flatere utvikling.

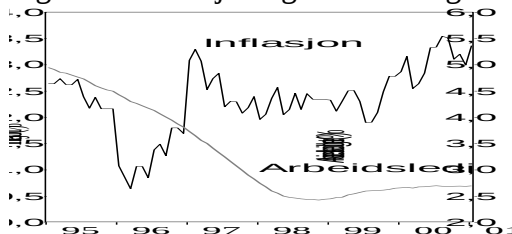
Figur 2.5: Vekst i BNP, BNP

Fastlands-Norge, og etterspørsel fra Fastlands-Norge. Prosentvis volumendring fra samme periode året før

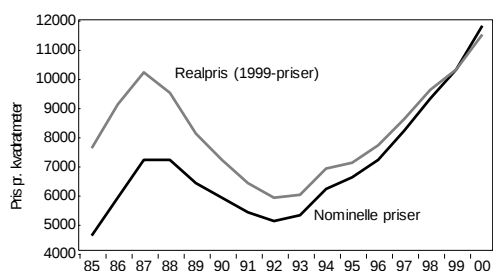
Kilde: SSB

Figur 2.6: Inflasjon og arbeidsledighet

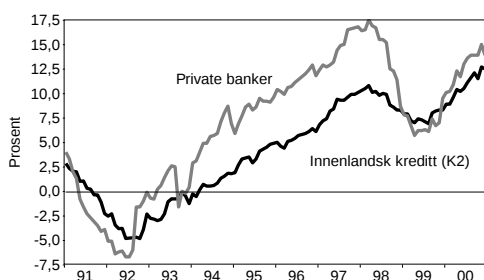
Kilde: Eco Win

Figur 2.7: Pris pr. kvm. for ulike boligtyper. Nominelle og real-priser (1999-priser)

Kilde: NEF/ECON

Figur 2.8: Vekst i innenlandsk kreditt i alt (K2) og fra private banker

Kilde: Norges Bank

Ifølge foreløpige nasjonalregnskapstall økte BNP for Fastlands-Norge med 1,8 prosent i 2000. Nær 1/3 av veksten skyldes imidlertid høy produksjon i kraftforsyningen som følge av nedbørssituasjonen. Det var stagnasjon både i øvrig produksjon og etterspørsel i fastlandsøkonomien. Fallet i petroleumsinvesteringene bidro særlig negativt og ga dessuten opphav til ytterligere nedgang i industriproduksjonen. Eksportnæringene utviklet seg moderat og tapte markedsandeler for fjerde år på rad som følge av kostnadsutviklingen. Renteoppgangen gjennom året dempet konsumveksten, særlig mot slutten av året. Høy oljeproduksjon trakk BNP-veksten totalt opp til 2,2 prosent. For 2001 venter SSB og Norges Bank en vekst i Fastlands-Norge på henholdsvis 1,1 og 1 ¼ prosent.

Sesongjusterte og glattete månedstall fra SSBs arbeidskraftsundersøkelse viser at ledigheten har økt svakt de to siste årene, til 3,5 prosent i 4. kvartal 2000. Tendensen gjenfinnes i Aetats tall for registrerte ledige, selv om denne serien viser utflatning mot slutten av 2000. Beholdningen av ledige stillinger har i samme periode steget svakt, noe som kan indikere økende geografiske, næringsmessige eller kompetansemessige ubalanser i arbeidsmarkedet.

I 2000 økte konsumprisene med 3,1 prosent, den høyeste veksten siden 1991. Det var særlig oppgangen i energipriser og en svakere handelsveid valuta som lå bak.

Boligprisene var i 2000 nominelt 14 prosent høyere enn i 1999. Det meste av veksten kom i første halvår, mens det var klar demping mot slutten av året. Fra 3. til 4. kvartal sank prisene med 1 prosent, men var likevel 9 prosent høyere enn i 4. kvartal 1999. Korrigert for normale sesongsvingninger økte imidlertid prisene med 1 prosent fra 3. til 4. kvartal 2000. Boligprisene var reelt 16 prosent høyere enn i toppåret 1987.

Det var betydelig omsetning av næringseiendommer, særlig i første halvår 2000. Omsetningsprisene på sentrale kontorlokaler i de største byene var relativt stabile gjennom året, mens leieprisene viste stigning.

Kredittveksten har økt siden juli 1999, og ved utgangen av desember 2000 var årsveksten i innenlandsk kreditt (K2) 12,5 prosent. Bankene, som står for rundt 2/3 av innenlandsk kreditt, hadde ved utgangen av 2000 en vekst på om lag 14 prosent. Både husholdninger og ikke-finansielle foretak har økt sin kredittetterspørsel, og i desember var 12-måneders-veksten på henholdsvis 10,5 og 15,2 prosent. Årsveksten i samlet kreditt (K3), inkludert kreditt fra utlandet, gikk også opp gjennom 2000, og i september var 12-månedersveksten 10,7 prosent. Kredittveksten til Fastlands-Norge var spesielt kraftig med en oppgang på 14,5 prosent.

3. Strukturen i det norske finansmarkedet

Tabellen nedenfor gir et bilde av strukturen i det norske finansmarkedet. I banksektoren er andelen utenlandsk eide banker økt betydelig det siste året som følge av Nordea-konsernets oppkjøp av CBK. I tillegg er Fokus Bank (Den Danske Bank) og Bergensbanken (Handelsbanken) utenlandsk eid. Skadeforsikringsmarkedet preges av en høy andel utenlandske filialer i Norge. Dette skyldes Storebrands salg av skadeforsikringsvirksomheten til det nordiske skadeselskapet If. Ifs markedsandel i Norge var ved utgangen av 2000 nær 24 prosent.

Tabell 3.1 Strukturen det norske finansmarkedet pr. 31.12.2000

FK%	Bank	Fin.foretak	Livsforsikring	Skadeforsikring
Blandede finanskonsern	72,5	28,0	71,3	47,8
Øvrige selskaper	27,5	72,0	28,7	52,2
herav forretningsbanker	14,9			
herav sparebanker	12,6			
Total marked*	100,0	100,0	100,0	100,0
herav utenlandsfilialer i Norge	6,3	6,5		25,4
herav utenl. eide selskaper	21,4	10,7	6,2	15,4

*Inkl. utenlandske institusjoners filialer i Norge

3.1 Nærmere om blandede finanskonsern

Ved utgangen av 2000 var det fem blandede finanskonsern i Norge. Disse er DnB, Gjensidige Nor, CBK, Sparebank1-gruppen og Storebrand. Med blandede finanskonsern menes her finanskonsern der det inngår både bank- og forsikringsforetak. De blandede konsernene hadde ved utgangen av 2000 en samlet forvaltningskapital på 1 458 mrd. kroner. Samlet forvaltningskapital i finansiell sektor inkludert utenlandske filialer i Norge var 2 226 mrd. kroner.

Tabell 3.2 Forvaltningskapital i blandede finanskonsern pr. 31.12.2000 – fordelt på bransjer

FK	Bank	Fin.foretak	Verdipapir	Skade	Liv	Sum konsern
DnB	320 337	14 898	31 607	0	67 735	434 577
Gjensidige NOR	191 464	34 336	30 548	23 150	61 946	341 444
CBK/Vesta/Nordea	221 401	25 940	14 153	10 760	11 646	283 900
Sparebank1/Samarb. sparebanker	200 683	5 252	13 341	3 800	12 375	235 451
Storebrand	30 942	596	13 708	1 233	116 249	162 728
Sum finanskonsern	964 827	81 022	103 357	38 943	269 951	1 458 100
Total marked	1 330 867	289 486	145 494	81 438	378 705	2 225 990

*I sum total marked inngår utenlandske institusjoners filialer i Norge med unntak av livsforsikring. For skadeforsikring er det brukt 3. kvartalstall for enkelte av de utenlandske institusjonenes filialer i Norge. Skadeforsikring inkluderer ikke Assuranceforeningene Gards og Skulds virksomhet i Norge. Utenlandske institusjoners grenseoverskridende virksomhet i Norge er ikke inkludert.

Tabell 3.3 Markedsandel for blandede finanskonsern pr. 31.12.2000 - fordelt på bransjer

	%FK	Bank	Fin.foretak*	Verdipapir	Skade	Liv	Sum konsern
DnB		24,1	5,1	21,7	0,0	17,9	19,5
Gjensidige NOR		14,4	11,9	21,0	28,4	16,4	15,3
CBK/Vesta/Nordea		16,6	9,0	9,7	13,2	3,1	12,8
Sparebank1/Samarb. sparebanker		15,1	1,8	9,2	4,7	3,3	10,6
Storebrand		2,3	0,2	9,4	1,5	30,7	7,3
Sum finanskonsern		72,5	28,0	71,0	47,8	71,3	65,5
Total markad		100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

*Finansieringsselskaper og kredittforetak

Tabell 3.3 over viser markedsandelene for de blandede konsernene innenfor de ulike bransjene. Som det fremgår av tabellen er konsentrasjonen sterkest i banksektoren, hvor de blandede konsernene ved utgangen av 2000 utgjorde 72,5 prosent. Innenfor verdipapirfond og livsforsikring hadde de fem konsernene også over 70 prosent markedsandel.

Skadeforsikringsmarkedet preges av at Storebrand har solgt sin skadeforsikringsvirksomhet til det nordiske skadeforsikringsselskapet If hvor Storebrand er medeier. If's filial i Norge hadde ved utgangen av 2000 en markedsandel på nær 24 prosent. Skadeselskapet Vesta inngår ikke i det norske CBK-konsernet, men er tatt inn i tabellen da det er et datterselskap i Nordea-konsernet på lik linje med CBK.

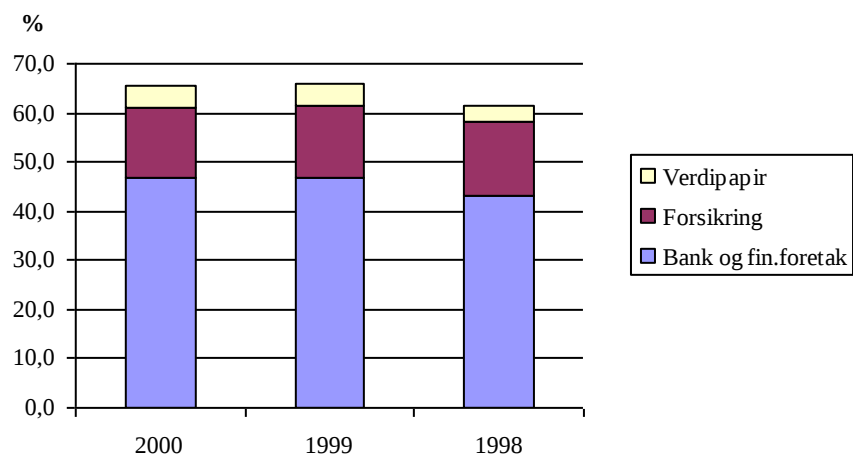
Tabell 3.4 nedenfor viser konsentrasjonsutviklingen i den norske finansnæringen fra utgangen av 1998 til utgangen av 2000. I perioden er antall norske blandede finanskonsern blitt redusert fra sju til fem. Sparebanken Nor og Gjensidige fusjonerte i 3. kvartal 1999, mens Vår gikk inn i Sparebank1-gruppen i 3. kvartal 2000. Av andre større strukturendringer ble Postbanken i 1999 kjøpt opp av DnB og ble en del av DnB-konsernet f.o.m. 4. kvartal 1999. CBK ble i 1999 kjøpt opp av Merita Nordbanken og ble f.o.m. 4. kvartal 2000 et datterselskap i det nordiske Nordea-konsernet.

Som det fremgår av tabellen har konsentrasjonen i norsk finansnæringen økt fra 1998 til 2000. Mens de norske blandede finanskonsernene utgjorde 61,5 prosent av total finansiell sektor ved utgangen 1998, var denne andelen økt til 65,5 prosent ved utgangen av 2000. Det er en noe lavere andel enn ved utgangen av 1999.

Tabell 3.4 Markedsandel blandede finanskonsern av total finansiell sektor 1998 – 2000

	2000			1999			1998	
	FK	%		FK	%		FK	%
DnB	434 577	19,5	DnB	400 440	20,5	DnB	301 396	17,3
Gjensidige NOR	341 444	15,3	Gjensidige NOR	318 012	16,2	Sparebanken Nor	170 044	9,8
CBK/Vesta/Nordea	283 900	12,8	CBK	216 778	11,1	CBK	198 845	11,4
Spb.1/Samarb.spb.	235 451	10,6	Spb.1/Samarb.spb.	174 792	8,9	Spb.1/Samarb.spb.	147 152	8,5
Storebrand	162 728	7,3	Storebrand	149 351	7,6	Storebrand	126 500	7,3
			Vår	31 179	1,6	Gjensidige	100 657	5,8
						Vår	26 001	1,5
Sum finanskonsern	1 458 100	65,5	Sum finanskonsern	1 290 552	65,9	Sum finanskonsern	1 070 595	61,5
Finansiell sektor	2 225 990	100,0	Finansiell sektor	1 957 413	100,0		1 740 148	100

Figur 3.1 Markedsandel for norske blandede finanskonsern som andel av total finansiell sektor 1998-2000

RESULTATRAPPORTER FOR DE ENKELTE BRANSJER

4. BANKER

Forretningsbankene og de tretti største sparebankene har rapportert resultater og nøkkeltall til Kredittilsynet for 2000. Tallene er for morbank hvis ikke annet er angitt.

For forretningsbanker brukes proformatall for DnB hvor Postbanken er med i hele 1999. Tall for forretningsbanker inkluderer data fra utenlandsk eide datterbanker, men ikke utenlandske bankers filialer i Norge. Tallene er foreløpige.

4.1 Forretningsbanker

Resultat

Forretningsbankenes resultat før skatt var i fjor 11 prosent høyere enn i 1999. Som følge av høyere effektiv skattesats er økningen i resultat etter skatt noe lavere, 4 prosent. Netto renteinntekter i forhold til gjennomsnittlig forvaltningskapital var klart lavere enn året før. Andre inntekter (ekskl. kursgevinster) økte mer enn forvaltningskapitalen, mens kursgevinstene på verdipapirer var nær uendret. Driftskostnadene var noe høyere enn i 1999, men var redusert i forhold til GFK. På aggregert nivå var utlånstapene, på tross av klar økning, fortsatt lave.

Tabell 4.1.1 Resultattall for forretningsbanker (morbank)

	2000		1999	
	Mill.kr.	% av GFK	Mill.kr.	% av GFK
Netto rente	13 802	1,93	13 187	2,03
Andre inntekter	8 715	1,22	7 484	1,15
herav kursgevinster	2 292	0,32	2 230	0,34
Andre kostnader	13 616	1,91	13 158	2,02
herav lønn og admin.kost.	10 497	1,47	9 651	1,48
Driftsres. før tap	8 900	1,25	7 513	1,15
Bokførte tap	961	0,13	369	0,06
Gev./tap VP lang sikt, Nedskrivn.	49	0,01	54	0,01
Resultat av ord.drift f.skatt	7 988	1,12	7 198	1,11
Skatt på res. av ord. drift	1 685	0,24	1 139	0,18
Resultat av ord drift e.skatt	6 303	0,88	6 059	0,93

Forretningsbankene hadde et resultat av ordinær drift før skatt på 7 988 mill.kroner, som tilsvarte 1,12 prosent av GFK. Blant annet som følge av endrede rentefradragsregler for filialer i utlandet, som gir økt skattebelastning, har den effektive skattesatsen økt. Dette medfører at resultat etter skatt viser en nedgang (i forhold til GFK) til 0,88 prosent.

Netto renteinntekter økte med 5 prosent, men ble redusert i forhold til GFK. Bortfallet av floatinntekter, som følge av ny finansavtalelov gjeldende fra 1.juli 2000, forklarer om lag 0,03 prosentpoeng av nedgangen i nettorente for året.

Nedgangen i nettorente var like stor i gruppen av de største som i gruppen av de øvrige forretningsbankene. Bankene tok ut bedre marginer i fjerde kvartal, noe som førte til at nettorenten steg fra 1,88 prosent etter tre kvartaler til 1,93 prosent for året som helhet. Økningen i pengemarkedsrenten i første halvår ga seg utslag i høyere fundingkostnader som reduserte netto renteinntekter. Som følge av et visst tidsetterslep i endring av utlånsmarginene økte nettorenten utover i andre halvår. Netto renteinntekter utgjorde 68 prosent av de samlede inntekter (ekskl. kursgevinster), en nedgang fra 72 prosent ett år tidligere.

Andre driftsinntekter, eksklusive kursgevinster fra verdipapirer, steg med 22 prosent til 6,4 mrd.kroner. Netto provisjonsinntekter utgjorde 21 prosent av andre driftsinntekter (ekskl. kursgevinster), opp 2 prosentpoeng siden 1999. De tre største bankene har den høyeste andelen provisjonsinntekter.

Tabell 4.1.2 Utvikling i andre inntekter (ekskl. kursgevinster) og kostnader

	1998	1999	2000
Andre inntekter/Netto renteinnt.	42,5 %	39,8 %	46,5 %
Kostnader/Inntekter	73,5 %	71,4 %	67,3 %

Bankenes kursgevinster på verdipapirer var nær uendret sett i forhold til 1999 for gruppen samlet, men de fleste enkeltbankene hadde en nedgang i gevinster. På rentepapirer hadde bankene et samlet tap på 22 mill.kroner, mot en gevinst på 321 mill.kroner det foregående år. Valuta og finansielle derivater hadde en klar vekst i gevinster, og utgjorde nær 80 prosent av de samlede kursgevinster.

Forretningsbankenes driftskostnader steg med 3,5 prosent siste år. Kostnadsveksten var dermed lavere enn veksten i både nettorente og andre inntekter. I forhold til GFK viste kostnadene en nedgang fra 2,02 til 1,91 prosent. Lønn, pensjoner og sosiale kostnader utgjorde 45 prosent av totale driftskostnader, en økning på 2 prosentpoeng fra 1999.

Forretningsbankenes tap på utlån steg fra 369 mill.kroner i 1999 til 961 mill.kroner, og utgjorde nå 0,13 prosent av GFK. Flere enkeltbanker hadde i 2000 høye tap på utlån, hvorav fem hadde tap som oversteg 0,4 prosent av GFK.

Balansen

Forretningsbankene hadde en vekst i brutto utlån til kunder på 10,6 prosent i 2000. Korrigert for porteføljeoverføringer var utlånsveksten 13,8 prosent. Veksten var dermed gått noe ned i forhold til situasjonen etter tredje kvartal, hvor veksten (korrigert) var 15,0 prosent. Nedgangen skyldes i stor grad utviklingen i de største bankene som gikk fra en vekst på 14,8 prosent pr. 30.09 til 12,2 prosent ved årsskiftet. Gruppen av de øvrige banker hadde fortsatt en høy vekstrate, 23 prosent.

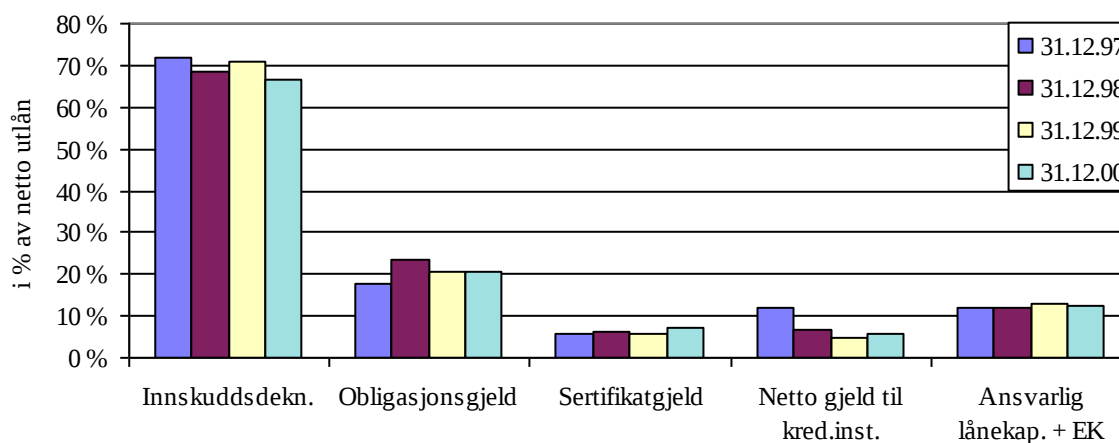
Innskudd fra kunder hadde en vekst på 8,0 prosent siste år (korrigert), altså klart lavere enn utlånsveksten.

Tabell 4.1.3 Utvalgte balanseposter, med vekstrate

	31.12.00		31.12.99
	Mill.kr.	vekst i %	Mill.kr.
Forvaltningskapital	728 612	11,2	655 226
Brutto utlån til kunder	527 034	10,6	476 667
- korr. portef.- overføringer		13,8	
Innskudd fra kunder	364 818	7,3	340 140
- korr. portef.- overføringer		8,0	
Gjeld ved utst. av verdipapirer	147 917	10,6	133 799
Tapsavsetninger	8 059	-7,6	8 723
herav uspesifiserte tapsavs.	4 171	0,3	4 158
herav spesifiserte tapsavs.	3 888	-14,8	4 564
Netto nullstilte lån	3 734	-27,4	5 143
Netto misligholdte lån	4 369	-30,8	6 312
	31.12.00		31.12.99
Tapsavs. i % av brutto utlån	1,5		1,8
Uspes. tapsavs. i % av br. utlån	0,8		0,9
Net. nullstilte lån i % av br. utlån	0,7		1,1
Net. misligh. lån i % av br. utlån	0,8		1,3

I figuren under vises utviklingen i funding sett i forhold til netto utlån. Innskuddsdekningen har vist en synkende trend, og har på tre år blitt redusert fra 72 prosent til 67 prosent.

Figur 4.1.1 Funding i forretningsbankene, relativt til netto utlån¹

Lån i verdipapirmarkedet utgjorde 27 prosent av netto utlån for de største bankene, en økning på 3 prosentpoeng siste år. Andelen sertifikater har gått noe opp de siste årene, og utgjorde ved årsskiftet nær en fjerdedel av verdipapirlånene. To år tidligere var denne andelen en sjettedel.

Gruppen av de mellomstore og mindre forretningsbankene har en klart større grad av funding via lån i kredittinstitusjoner enn de større bankene. De siste to år har denne fundingen økt fra

¹ Figuren inkluderer ikke filialer av norske banker i utlandet

8 til 14 prosent av netto utlån. Verdipapirlån har vært klart viktigere for denne gruppen, men mens de større bankene har økt denne fundingen har de mindre redusert denne de siste årene. Disse bankene har også hatt en høyere andel sertifikater i sin verdipapirgjeld, men også på dette punktet er det nå en stor grad av likhet mellom gruppene.

De tolv forretningsbankene hadde en reduksjon i tapsavsetninger siste år på 7,6 prosent. De uspesifiserte tapsavsetningene var nær uendret siste år og utgjorde 0,8 prosent av brutto utlån, en nedgang på 0,1 prosentpoeng.

Netto misligholdte lån og netto nullstilte lån er begge blitt redusert med mer enn en fjerdedel siste år. Her spiller dog en større porteføljeoverføring inn, slik at utviklingen korrigert for dette viser en nedgang i nullstilte lån på 14 prosent og en nedgang i misligholdte lån på 21 prosent.

Soliditet

Kapitaldekningstallene er foreløpige som følge av at utbyttebeslutninger ikke er endelige pr. dato.

Forretningsbankenes soliditet er noe svekket sammenlignet med et år tilbake, men har vært nokså stabil de seneste årene. Samlet kjernekapitaldekning ved årsskiftet var 7,7 prosent, mens total kapitaldekning var 11,0 prosent. Ett år tilbake var tallene hhv. 8,0 og 10,9 prosent.

Finansdepartementet vedtok i februar å endre vektingen av boliglån mellom 60 og 80 prosent av verdigrunnlaget fra 100 til 50 prosent. Endringen vil tre i kraft fra og med andre kvartal d.å. En sjablongmessig vurdering av effekten på bankenes kjernekapitaldekning viser at dette, for forretningsbankene som gruppe, vil gi en økt kjernekapitaldekning på om lag 0,2 prosentpoeng.

4.2 Sparebanker

Resultat

De tretti største sparebankene (utgjør 85 prosent av samtlige sparebankers forvaltningskapital) hadde et driftsresultat i 2000 som var 7 prosent bedre enn året før. (I tabeller for resultat og balanse presenteres også tall for samtlige sparebanker). Som følge av høye inntekter fra salg av langsiktige aksjeplasseringer steg resultat etter skatt kraftig, også i forhold til GFK. Netto renteinntekter i forhold til GFK sank mer enn for forretningsbankene, samtidig som også kursgevinster og andre inntekter viste en svakere utvikling. Driftskostnadene ble derimot redusert i noe større grad for sparebankene. Utlånstapene var uendret (i forhold til GFK) og forholdsvis moderate på aggregert nivå.

Tabell 4.2.1 Resultattall

	30 største sparebanker (morbank)				Samtlige sparebanker			
	2000		1999		2000		1999	
	Mill.kr.	% GFK	Mill.kr.	% GFK	Mill.kr.	% GFK	Mill.kr.	% GFK
Netto renteinntekter	11 607	2,60	10 307	2,75	14 180	2,69	12 667	2,83
Andre inntekter	3 722	0,83	3 834	1,02	4 203	0,80	4 384	0,98
herav kursgevinster	410	0,09	870	0,23	439	0,08	1 063	0,24
Andre kostnader	8 493	1,90	7 750	2,07	10 187	1,93	9 331	2,09
herav lønn og admin.kost.	6 643	1,49	6 074	1,62	7 985	1,51	7 290	1,63
Driftsres. før tap	6 836	1,53	6 391	1,70	8 197	1,56	7 720	1,73
Bokførte tap	952	0,21	796	0,21	1 209	0,23	1 022	0,23
Gev./tap VP lang sikt, nedskrivn.	2 181	0,49	372	0,10	2 529	0,48	530	0,12
Resultat av ord.drift f.skatt	8 065	1,81	5 967	1,59	9 517	1,81	7 228	1,62
Skatt på ordinært resultat	2 092	0,47	1 284	0,34	2 244	0,43	1 598	0,36
Resultat av ord. drift e. skatt	5 973	1,34	4 683	1,25	7 272	1,38	5 630	1,26

Resultat av ordinær drift før skatt for de 30 største sparebankene steg med 35 prosent i forhold til i 1999, til 8 065 mill.kroner. Dette tilsvarte 1,81 prosent av GFK mot 1,59 prosent ett år tidligere. Hovedårsaken til det særdeles gode resultatet for sparebankene er salget av Fellesdata til EDB Business Partner. Dette salget medførte en gevinst på i størrelsesorden 1,8-1,9 mrd.kroner for disse bankene. Resultat etter utlånstap men *før* gevinst/tap på verdipapirer holdt på lang sikt viste nedgang fra 1,49 til 1,32 prosent av GFK.

Netto renteinntekter steg med 13 prosent for de tretti bankene, men sank fra 2,75 til 2,60 prosent av GFK. Gruppen av sparebanker hadde likevel økt nettorenten med 0,11 prosentpoeng siden første halvår 2000. Netto renteinntekter utgjorde 78 prosent av totale inntekter (eksklusive kursgevinster), det samme som i året før.

Andre inntekter, eksklusive kursgevinster, steg med 12 prosent siste år. I forhold til GFK var det en nedgang fra 0,79 til 0,74 prosent. Netto provisjonsinntekter utgjorde 15 prosent av driftsinntektene.

Tabell 4.2.2 *Utvikling i andre inntekter (ekskl. kursgevinster) og kostnader (30 største sparebanker)*

	1998	1999	2000
Andre inntekter/Netto renteinntekter	25,5 %	28,8 %	28,5 %
Kostnader/Inntekter	61,2 %	58,4 %	56,9 %

Sparebankenes kursgevinster på verdipapirer ble mer enn halvert sett i forhold til det foregående år. Nedgangen er særlig stor når det gjelder aksjer, hvor totale gevinster ble 62 mill.kroner, mot 597 mill.kroner i 1999. Valuta og finansielle derivater viste derimot en klar bedring av gevinstene Totalt for de tretti bankene var gevinstene her 342 mill.kroner. Syv banker hadde netto kurstap på verdipapirer i 2000.

Sparebankenes driftskostnader steg med 10 prosent siste år, men ble redusert i forhold til GFK fra 2,07 til 1,90 prosent. Kostnadene utgjorde nå 56,9 prosent av driftsinntektene, ned ett og et halvt prosentpoeng fra i 1999. Lønn, pensjoner og sosiale kostnader utgjorde 46 prosent av totale driftskostnader, ned to prosentpoeng fra året før.

Sparebankenes tap på utlån steg med 156 mill.kroner til 952 mill.kroner, men var uendret i forhold til GFK med 0,21 prosent. Atten banker har tap som overstiger 0,25 prosent av GFK, mens syv av disse også overstiger 0,50 prosent.

Balansen

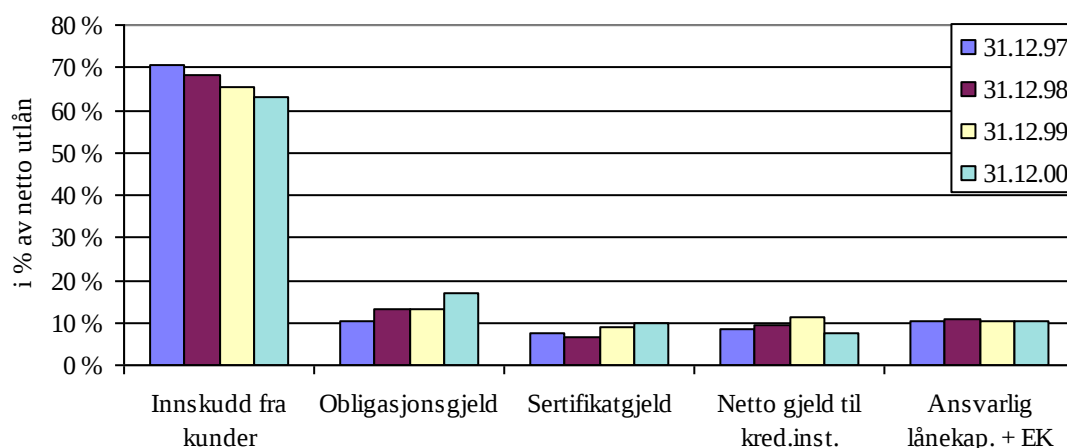
Sparebankene hadde en vekst i brutto utlån til kunder på 14,4 prosent siste år. Korrigeres det for porteføljeoverføringer var utlånsveksten for de tretti største sparebankene 12,2 prosent. Korrigert utlånsvekst etter de to foregående kvartaler var ca. 14,5 prosent slik at det også her har vært en nedgang i utlånsveksten i fjerde kvartal. Innskudd fra kunder steg med 10,5 prosent totalt (korrigert for porteføljeoverføringer).

Tabell 4.2.3 *Utvalgte balanseposter, med vekstrate 30 største sparebanker (morbank)*

<i>30 største sparebanker (morbank)</i>			<i>Samtlige sparebanker</i>			
	31.12.00 Mill.kr.	vekst i % siste år	31.12.99 Mill.kr.	31.12.00 Mill.kr.	vekst i % siste år	31.12.99 Mill.kr.
Forvaltningskapital	476 039	14,5	415 691	559 342	14,5	488 411
Brutto utlån til kunder	389 724	14,4	340 584	462 273	14,4	404 162
- korr. for porteføljeoverf.		12,2			12,5	
Innskudd fra kunder	259 097	11,6	232 187	320 931	11,5	287 846
- korr. for porteføljeoverf.		10,5			10,7	
Gjeld ved utst. av verdipapirer	110 668	39,8	79 162	114 666	43,3	80 045
Tapsavsetninger	5 852	6,1	5 514	7 013	8,0	6 493
herav uspesifiserte tapsavs.	3 242	18,2	2 743	3 891	19,5	3 256
herav spesifiserte tapsavs.	2 610	-5,8	2 771	3 122	-3,6	3 237
Netto nullstilte lån	1 553	19,3	1 301	1 898	-9,7	2 101
Netto misligholdte lån	3 529	29,6	2 723	4 703	30,4	3 606
	31.12.00		31.12.99	31.12.00		31.12.99
Tapsavs. i % av brutto utlån	1,5		1,6	1,5		1,6
Uspes. tapsavs. i % av br. utlån	0,8		0,8	0,8		0,8
Net. nullstilte lån i % av br. utlån	0,4		0,4	0,4		0,5
Net. misligh. lån i % av br. utlån	0,9		0,8	1,0		0,9

Innskuddsdekningen (av netto utlån) hadde ved årsskiftet sunket til 63 prosent for gruppen av de tretti største sparebanker. Dette var en nedgang på 3 prosentpoeng siste år, og 8 prosentpoeng siden 1997. Fundingen i obligasjoner og sertifikater har økt tilsvarende. Av verdipapirfundingen er 37 prosent i sertifikater, ned fra 40 prosent ett år tilbake.

Figur 4.2.1 Fundingstruktur 30 største sparebanker (% av netto utlån)

De tretti sparebankene hadde en økning av tapsavsetningene på 6,1 prosent siste år. I forhold til brutto utlån utgjorde disse nå 1,5 prosent, ned 0,1 prosentpoeng. Bankene hadde redusert de spesifiserte tapsavsetningene med 5,8 prosent, mens de uspesifiserte var økt med 18,2 prosent. Som for forretningsbankene utgjør de uspesifiserte tapsavsetningene over halvparten av de totale tapsavsetningene, 55 prosent mot 50 prosent ett år tilbake.

Både netto misligholdte og netto nullstilte lån øker, med hhv. 30 og 19 prosent. Økningen i mislighold er sterkest i de mindre bankene, og disse bankene har også det høyeste nivået på mislighold.

Soliditet

Som for forretningsbankene er kapitaldekningstallene foreløpige som følge av at utbyttebeslutninger ikke er endelige pr. dato.

De tretti sparebankenes samlede kjernekapitaldekning har gått noe ned det siste året, fra 9,9 til 9,7 prosent. Total kapitaldekning har økt svakt, fra 12,8 til 13,0 prosent.

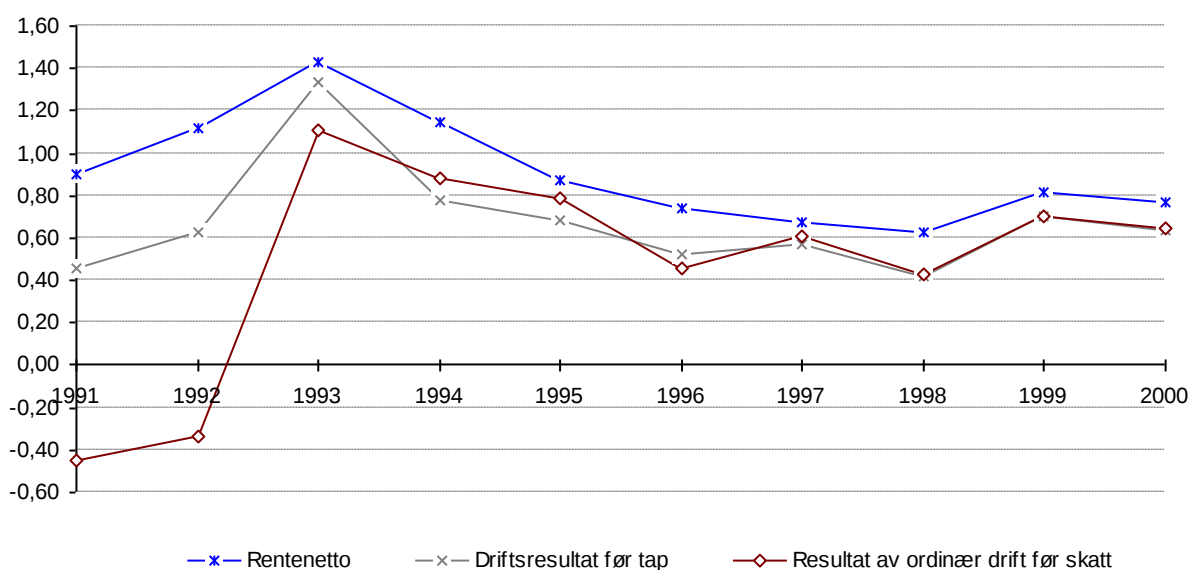
Effekten av de endrede regler for vekting av boliglån (f.o.m. andre kvartal d.å.) er beregnet til å gi en økt kjernekapitaldekning på 0,5 til 0,6 prosentpoeng for gruppen av sparebanker. Bedringen er mer omfattende enn for forretningsbankene fordi sparebankene har en større andel lån med høy belåningsgrad, samt at boliglån utgjør en større del av balansen.

5. FINANSIERINGSFORETAK

5.1 Kredittforetak

Foreløpige resultat- og balansetall ved utgangen av 2000 omfatter 9 norske kredittforetak. Tallene for 1999 gjelder de samme foretakene. De nyetablerte kredittforetakene Kommunalbanken og Fokus Kreditt er kun med i kapitaldekningstallene.

Figur 5.1.1 - Resultatutvikling i prosent av GFK

Resultatutvikling

Nettorenten er redusert med 0,05 prosentpoeng sammenlignet med 1999. Isolert sett viser nettorenten en økning i 4. kvartal 2000 etter å ha falt i de tre foregående kvartalene.

Nedgangen i andre inntekter skyldes i hovedsak at kursgevinster på verdipapirer er redusert med 17 mill. kroner fra 1999 til 2000.

Tabell 5.1.1 - Resultatposter

	2000		1999	
	mill. kroner	prosent av GFK	mill. kroner	prosent av GFK
Nettorenter	1 295	0,77	1 240	0 82
Andre inntekter	73	0,04	96	0,06
Andre kostnader	292	0,17	280	0,18
Driftsres. før tap	1 076	0,64	1 056	0,70
Bokførte tap	-15	-0,01	-3	0,00
Resultat ord. drift	1 091	0,65	1 059	0,70

Det er en økning i tilbakeføringer av tap på utlån på fra 1999 til 2000. Resultat av ordinær drift før skatt tilsvare 0,65 prosent av GFK og er 0,05 prosentpoeng svakere enn for fjoråret.

Balanseutvikling

Utlån til kunder har økt med 9,5 prosent de siste 12 månedene. Årsveksten var 5,7 prosent ved utgangen av 3. kvartal 2000. Kommunalbanken ble omgjort fra statlig låneinstitutt til kredittforetak i november 1999 og Fokus Kreditt ble etablert i 2000. Hvis utlånene i disse selskapene tas med, er årsveksten over 14 prosent.

Tabell 5.1.2 - Balanseposter (prosent og mill. kroner)

	31.12.2000	% vekst	31.12.1999
Forvaltningskapital	164 451	15,0	142 949
Brutto utlån til kunder	110 658	9,5	101 075
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	144 775	4,6	138 391
Nullstilte lån	40	-45,0	73
i prosent av brutto utlån	0,04		0,07
Misligholdte lån	183	28,3	143
i prosent av brutto utlån	0,17		0,15
Tapsavsetninger	219	-2,8	225
i prosent av brutto utlån	0,20		0,22

Kapitaldekning

Foreløpige tall for kredittforetakene samlet viser en liten reduksjon i kjernekapitaldekningen sammenlignet med utgangen av 1999. Nedgangen er omtrent den samme hvis Fokus Kreditt og Kommunalbanken holdes utenfor. Det er viktig å merke seg at det fortsatt kan bli gjort endringer i årsoppgjørdisponeringene som vil kunne påvirke kapitaldekningstallene. Kjernekapitaldekningen er redusert fra 1999 for 5 av 9 de kredittforetakene med sammenlignbare tall.

Tabell 5.1.3 - Kapitaldekningstall (prosent og mill. kr) for kredittforetakene totalt

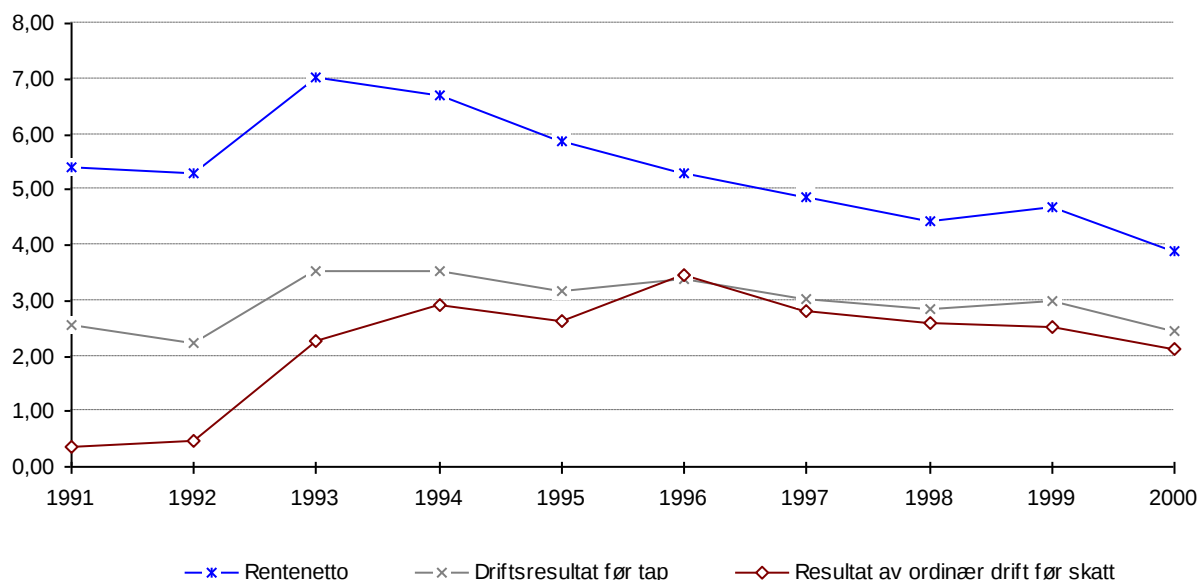
	31.12.2000*	30.09.2000	31.12.1999
Kjernekapitalprosent	13,00	12,86	13,37
Kapitaldekningsprosent	16,44	15,64	16,41
Kjernekapital	11 913	11 562	11 951
Tilleggskapital	3 233	2 595	2 316
Netto ansvarlig kapital	15 058	14 063	11 951
Beregningsgrunnlag	91 610	89 939	72 891

*foreløpige tall fra kapitaldekningsoppgaven (rapport 800)

5.2 Finansieringsselskaper

Foreløpige resultat- og balansetall ved utgangen av 2000 omfatter 31 norske finansieringsselskaper. Tallene for 1999 gjelder de samme selskapene.

Figur 5.2.1 – Resultatutvikling i prosent av GFK

Resultatutvikling

Finansieringsselskapenes nettorente er redusert med 0,78 prosentpoeng sammenlignet 1999. Sterk konkurranse og økte rentekostnader har bidratt til svekket nettorente. Skjerpet konkurranse i det norske markedet har ført til reduserte marginer i løpet av det siste året. Finansieringsselskapene har i tillegg stor grad av kortsiktig funding, og økningen i de korte rentene i 2000 har gitt selskapene økte rentekostnader. Heving av utlånsrentene har ikke klart å kompensere for økte fundingkostnader. Isolert sett har det vært en økning i nettorenten fra 3. til 4. kvartal 2000, etter at den falt gradvis i de tre foregående kvartalene. Målt i prosent av GFK er provisjonsinntekter og andre driftsinntekter noe redusert fra i fjor. Andre driftskostnader viser en klar nedgang i forhold til GFK, mens lønnskostnadene har økt noe.

Tabell 5.2.1 – Resultatposter

	2000		1999	
	mill. kroner	prosent av GFK	mill. kroner	prosent av GFK
Nettorenter	2 010	3,89	1 805	4,67
Andre inntekter	1 173	2,27	925	2,39
Andre kostnader	1 917	3,71	1 571	4,07
Driftsres. før tap	1 266	2,45	1 159	2,99
Bokførte tap	164	0,32	174	0,45
Resultat ord. drift	1 102	2,13	985	2,54

Tap på utlån er lavere enn for 1999. Noe av dette kan forklares med økte tilbakeføringer. Resultat av ordinær drift er på 1 102 mill. kroner som utgjør 2,13 prosent av GFK. Dette gir et resultat som er 0,41 prosentpoeng svakere enn for 1999.

Balanseutvikling

Brutto utlån til kunder har økt med 9,8 prosent i 2000. Utlånsveksten har avtatt noe i 4. kvartal. Ved utgangen av 3. kvartal var årsveksten i overkant av 12 prosent, mens den var 11,7 prosent per 1. halvår.

Tabell 5.2.2 – Balanseposter (prosent og mill. kroner)

	31.12.2000	% vekst	31.12.1999
Forvaltningskapital	52 860	9,7	48 166
Brutto utlån til kunder	52 392	9,8	47 723
Innlån og gjeld til kunder	4 661	14,1	4 085
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	114	-79,3	551
Nullstilte lån	574	43,4	400
i prosent av brutto utlån	1,10		0,84
Misligholdte lån	1 130	4,1	1085
i prosent av brutto utlån	2,16		2,27
Tapsavsetninger	1 218	-5,0	1 282
i prosent av brutto utlån	2,32		2,69

Kapitaldekning

Foreløpige tall for finansieringsselskapene samlet (ekskl. Obos) viser en nedgang i kjernekapitaldekningen på 1,1 prosentpoeng sammenlignet med fjoråret. Det er viktig å merke seg at det fortsatt kan bli gjort endringer i årsoppgjørdisponeringene som vil kunne påvirke kapitaldekningstallene.

Tabell 5.2.3 - Kapitaldekningstall (prosent og mill. kr) for finansieringsselskapene totalt

	31.12.2000*	30.09.2000	31.12.1999
Kjernekapitalprosent	9,88	9,40	11,02
Kapitaldekningsprosent	11,33	10,80	12,05
Kjernekapital	4 644	4 294	5 134
Tilleggskapital	680	661	483
Netto ansvarlig kapital	5 328	4 959	5 616
Beregningsgrunnlag	47 007	45 679	46 590

* foreløpige tall fra kapitaldekningsoppgaven (rapport 800)

Av de 31 finansieringsselskapene som har rapportert foreløpige resultat- og balansetall, har 23 selskaper redusert kjernekapitaldekningen sammenlignet med 1999. 5 selskaper dekker ikke inn kravet til kapitaldekning med kjernekapital. 2 av de 5 største selskapene har en nedgang i kjernekapitaldekningen fra i fjor.

6. FORSIKRINGSSKAPER

6.1 Livsforsikring

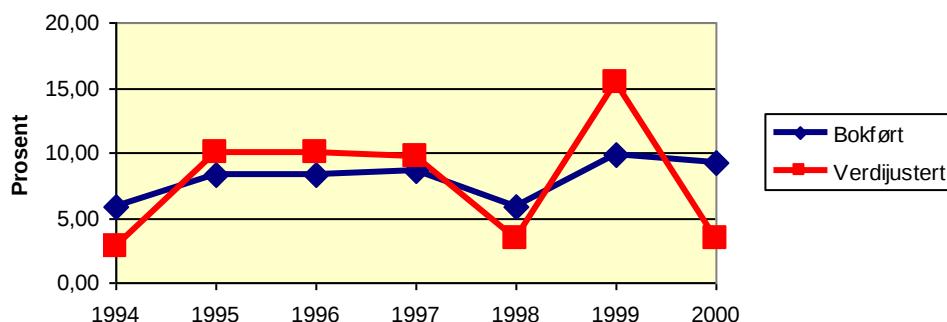
Ved utgangen av 2000 var det 8 tradisjonelle livsselskaper og 6 selskaper med konsesjon til å drive livsforsikring med investeringsvalg. Tallene nedenfor omfatter samtlige tradisjonelle livsselskaper med unntak av Nordenfjeldske Livsforsikring som har svært liten aktivitet. Livsforsikring med investeringsvalg vil bli omtalt i eget avsnitt.

Resultat

Livsselskapenes resultater var preget av den svake utviklingen i aksjemarkedene i 2000. Det har gjennom året vært store svingninger i de internasjonale aksjemarkedene, og Morgan Stanleys verdensindeks falt i løpet av 2000 med hele 14 prosent. Også for det norske markedet har året vært preget av store svingninger, men hjemmemarkedet har likevel som helhet kunnet fremvise en noe sterkere utvikling enn tilfellet var i viktige utenlandske markeder. Oslo Børs totalindeks falt i løpet av året med 1,7 prosent.

Utviklingen i verdipapirmarkedene har ført til en sterk reduksjon i livsselskapenes verdijusterte kapitalavkastning sett i forhold til 1999, som imidlertid var et usedvanlig godt år for verdipapirmarkedene. Verdijustert kapitalavkastning for selskapene i gjennomsnitt var i 2000 tilbake på 1998 nivå og viste 3,37 prosent mot 15,38 i 1999. Selskapene har imidlertid realisert en høyere andel av verdipapirporteføljen, og på den måten opprettholdt den bokførte kapitalavkastningen, som for 2000 var på 9,31 prosent, mot 9,90 i 1999.

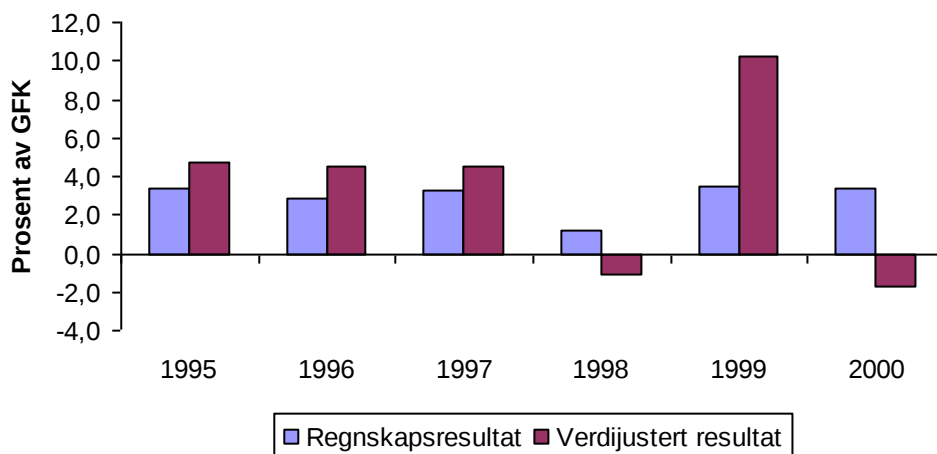
Figur 6.1.1:Utvikling i livsselskapenes gjennomsnittlige kapitalavkastning 1994 - 2000

Livsselskapenes resultat før nye tilleggsavsetninger, tildeling til kunder og skatt var for 2000 på 12,5 mrd. kroner, eller 3,4 prosent av selskapenes samlede gjennomsnittlige forvaltningskapital (GFK). Av dette er 2,6 mrd. kroner planlagt avsatt som nye tilleggsavsetninger, slik at selskapenes overskudd før tildeling til kunder og skatt synes å bli på 9,9 mrd. kroner. En foreløpig fordeling til kunder viser at kundenes del av overskuddet vil utgjøre 7,9 mrd. kroner eller ca. 80 prosent av overskuddet. Resultatet til betjening av egenkapital og skatt ble dermed 2 mrd. kroner. Til sammenligning var resultat før nye tilleggsavsetninger, tildeling til kunder og skatt i 1999 på 11,4 mrd. kroner, eller 3,4 prosent av GFK. Nye tilleggsavsetninger utgjorde 1,2 mrd. kroner, og midler tilført forsikringskunder var på 7,7 mrd. kroner eller 75 prosent av overskuddet. 2,5 mrd. kroner gikk til egenkapital og skatt.

Selskapenes verdijusterte resultat før nye tilleggsavsetninger, tildeling til kunder og skatt inkluderer endringer i kursreguleringsfondet, og viste for 2000 et underskudd på 6,7 mrd. kroner. Underskuddet svarer til 1,8 prosent av selskapenes samlede GFK. Til sammenligning viste verdijustert resultat for 1999 et overskudd på hele 32,6 mrd. kroner, eller 9,8 prosent av GFK.

Figur 6.1.2: Utviklingen i livselskapenes resultater 1998 - 2000

Premieinntekter

Selskapenes samlede premieinntekter i 2000 var på 24,4 mrd. kroner, mot 22,8 mrd. kroner i 1999. Dette innebærer en økning på 6,9 prosent. Økningen skyldes ren nytegning hvilket vil si at tallene er korrigert for effekten av flytting av ordninger som medfører at hele premiereserven føres som premieinntekt i mottagende selskap. Innrapporterte data for overføring av premiereserve til og fra andre livselskaper og pensjonskasser viser at livselskapene har en netto fraflytting (til pensjonskassene) svarende til 1 prosent av livselskapenes samlede GFK. Til sammenligning var bransjens netto fraflytting i 1999 på 0,7 prosent av GFK.

Tabell 6.1.1: Utvalgte resultatposter

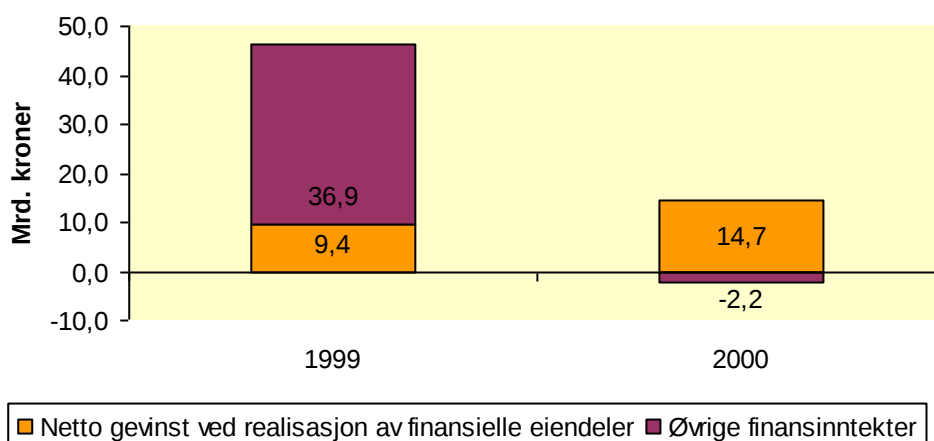
RESULTAT	2000	% av GFK	1999	% av GFK
Mill. kr.				
Premieinntekter	29 862	8,2	26 332	7,9
herav overføring av premiereserve mv. fra andre	5 455	1,5	3 510	1,1
Netto inntekter fra finansielle eiendeler (ekskl. adm. kostnader)	12 470	3,4	46 276	13,9
herav netto gevinst ved realisasjon	14 663	4,0	9 397	2,8
Erstatninger	27 076	7,4	21 620	6,5
herav overføring av premiereserve mv. til andre	8 692	2,4	5 967	1,8
Endringer forsikringsmessige avsetninger, ekskl. nye tilleggsavsetn.	17 955	4,9	16 474	5,0
Forsikringsrelaterte driftskostnader og administrasjonskostnader	3 410	0,9	3 053	0,9
Andre inntekter/kostnader	-595	-0,2	1 183	0,4
Overskudd før nye tilleggsavsetninger, tildeling til kunder og skatt	12 481	3,4	11 444	3,4
Endring i kursreguleringsfond	-19 185		21 200	
Verdijustert resultat før nye tilleggsavsetninger, tildeling til kunder og skatt	-6 704	-1,8	32 646	9,8
Nye tilleggsavsetninger	2 555		1 215	
Midler tilført forsikringkunder	7 898	2,2	7 678	2,3
Skattekostnad	253		107	
Overskudd	1 775	0,5	2 444	0,7

Netto inntekter fra finansielle eiendeler

Den premie som en forsikringstager innbetaler til et livselskap er bygget opp av tre deler; en sparedel, en risikopremie og en administrasjonspremie. Livselskapenes resultater kan derfor splittes i et rente-, risiko-, og et administrasjonsresultat. Administrasjonsresultatet kan grovt sett beregnes som summen av administrasjonspremie og administrasjonstilskudd med fratrekk av administrasjonskostnader, mens risikoresultatet grovt sett beregnes som risikopremie med fratrekk av risikotilskudd. Med risikotilskudd forstås her de forsikringsytelser som er utbetalt i perioden og som ikke er dekket av tidligere oppsamlede fond. Risikoresultatet skal være positivt. Ser man bakover i tid har risiko- og administrasjonsresultatet stort sett gått i null. Renteresultatet beregnes som netto finansinntekter minus garantert rente på forsikringstakernes midler, og utviklingen i verdipapirmarkedene har derfor stor betydning for livselskapenes resultater.

Utviklingen i verdipapirmarkedene i 2000 ga livselskapene en netto finansinntekt på 12,5 mrd. kroner, eller 3,4 prosent av selskapenes GFK. Dette er en reduksjon på 10,5 prosentpoeng sammenlignet med 1999 da selskapenes netto finansinntekter var på 46,3 mrd. kroner eller 13,9 prosent av GFK. Livselskapene har imidlertid realisert store gevinster på aksjeporteføljen. Netto gevinst ved realisasjon av aksjer var i 2000 på 15,5 mrd. kroner, eller 4,3 prosent av GFK. I samme periode har selskapene hatt et netto tap ved realisasjon av obligasjoner på 1,6 mrd. kroner (0,4 prosent av GFK). Til sammenligning var selskapenes netto gevinst ved realisasjon av aksjer i 1999 på 7,0 mrd. kroner, eller 2,1 prosent av GFK, og netto tap ved realisasjon av obligasjoner på 0,6 mrd. kroner (0,2 prosent av GFK).

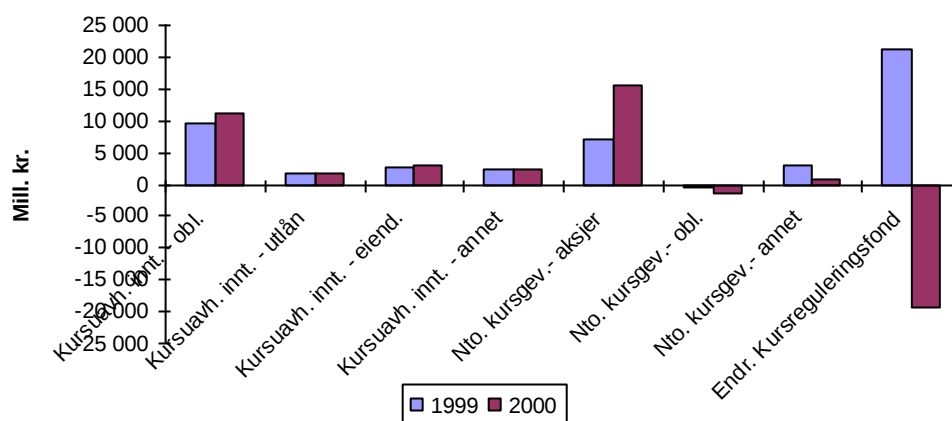
Figur 6.1.3: Netto inntekter av finansielle eiendeler

Livselskapenes finansinntekter kan deles opp i to komponenter; kursavhengige finansinntekter og ikke-kursavhengige finansinntekter. Ikke-kursavhengige finansinntekter består bl.a. av renteinntekter fra livselskapenes sertifikat-, obligasjons- og utlånsportefølje, samt netto leieinntekter fra eiendomsvirksomheten og aksjeutbytte. Kursavhengige finansinntekter kommer hovedsakelig av endring i verdien på livselskapenes beholdning av aksjer, obligasjoner og valutarelaterte instrumenter.

Selskapenes ikke-kursavhengige finansinntekter for 2000 beløper seg til 18 mrd. kroner. Dette er en økning på 11,5 prosent fra 1999 da samlede ikke-kursavhengige finansinntekter utgjorde 16,3 mrd. kroner. Kursavhengige finansinntekter utgjorde for 2000 35,8 mrd. kroner, mot 47,5 mrd. kroner i 1999. Kostnader i tilknytning til finansielle eiendeler eksklusive administrasjonskostnader beløp seg i 2000 til 41,5 mrd. kroner, mot 17,6 mrd. kroner året før, hvilket er en økning på 136 prosent. Økningen skriver seg dels fra verdiregulering av finansielle eiendeler, og da spesielt fra reversering av urealiserte gevinster i forbindelse med salg av aksjer, og dels fra tap ved realisasjon av finansielle eiendeler knyttet til valuta.

Figur 6.1.4: Sammensetning av netto finansinntekter samt endringer i kursreguleringsfond

Erstatninger

Livselskapene utbetalte erstatninger i 2000 for 27,1 mrd. kroner, mot 21,6 mrd. kroner i 1999. Inkludert i disse størrelsene er endringer i erstatningsavsetninger som følge av overføring av premiereserve mv. til andre forsikringsselskaper og pensjonskasser ved flytting av forsikringskontrakter. Livselskapene kostnadsførte 8,7 mrd. kroner som følge av slik flytting i 2000, mot 6,0 mrd. kroner i 1999.

Forsikringsmessige avsetninger

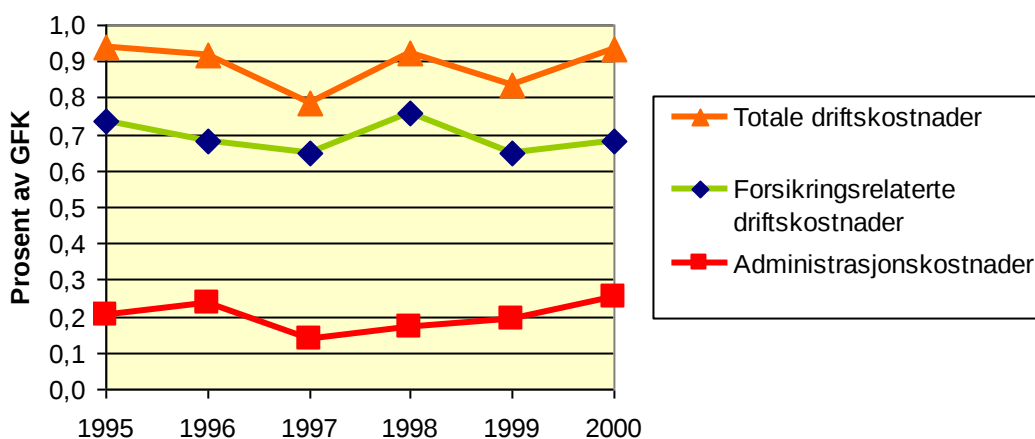
Livselskapenes samlede endringer i de forsikringsmessige avsetninger utgjorde 20,5 mrd. kroner i 2000, mot 17,7 mrd. kroner i 1999. Med forsikringsmessige avsetninger menes midler avsatt til dekning av selskapenes forpliktelser etter livsforsikringskontraktene, inkludert avsetninger til dekning av tilleggssytelser ut over kontraktsforpliktelsene (forsikringsvirksomhetsloven § 8-2), samt avsetninger til sikkerhetsfond.

Forsikringsmessige avsetninger for egen regning utgjorde for selskapene samlet 325 mrd. kroner ved utgangen av 2000, en økning på 11 prosent fra ett år tidligere. Av dette utgjorde premiereserven 288 mrd. kroner, og tilleggsavsetningene 14,2 mrd. kroner.

Driftskostnader

Livselskapenes samlede driftskostnader utgjorde 2,5 mrd. kroner i 2000, mot 2,4 mrd. kroner i 1999, hvilket er en økning på 6 prosent. Driftskostnadene omfatter så vel de forsikringsrelaterte driftskostnader til salg og administrasjon, som administrasjonskostnader tilknyttet finansielle eiendeler.

Figur 6.1.5: Utviklingen i livselskapenes driftskostnader 1995 – 2000

Markedsandeler

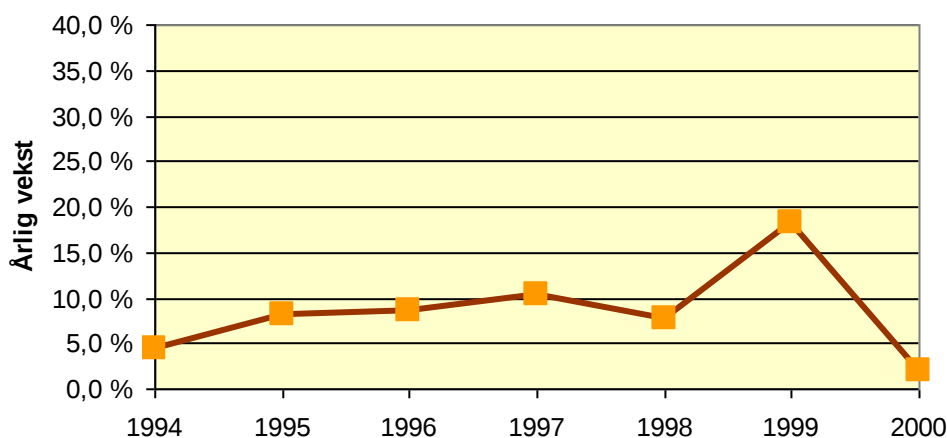
Det er kun marginale endringer i rangeringen av selskapene etter markedsandel.

Balansestruktur

Livselskapenes forvaltningskapital utgjorde 368 mrd. kroner ved utgangen av 2000, en moderat økning på 2 prosent siden forrige årsskifte da forvaltningskapitalen var på 361 mrd.

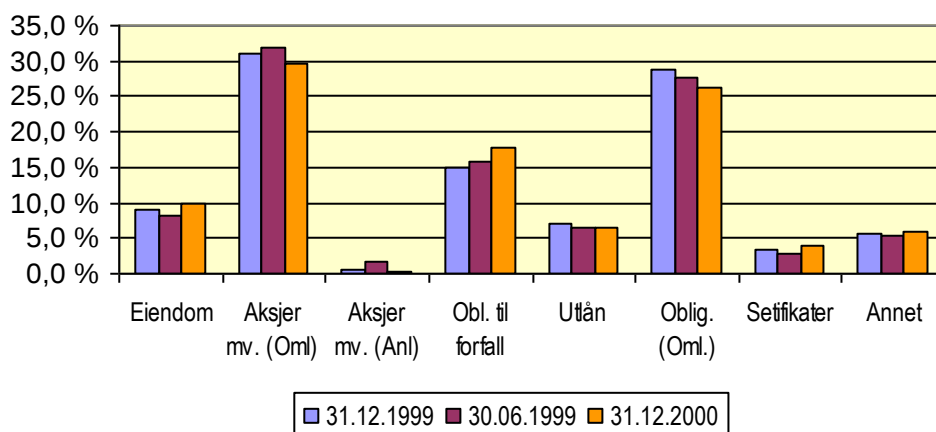
kroner. Figur 6.1.7 nedenfor viser utviklingen i selskapenes forvaltningskapital over en syv års periode.

Figur 6.1.7: Årlig vekst i livselskapenes forvaltningskapital i perioden 1994 til 2000

Selskapenes beholdning av aksjer og andeler er gjennom 2000 noe redusert både absolutt og relativt til selskapenes forvaltningskapital. Beholdningen av anleggsaksjer ble halvert, og utgjør ved utgangen av 2000 0,25 prosent av forvaltningskapitalen. Omløpsaksjenes andel av forvaltningskapitalen er redusert med drøyt ett prosentpoeng til 30 prosent. Beholdningen av obligasjoner holdt til forfall har økt med 3 prosentpoeng til 18 prosent av forvaltningskapitalen, og da særlig på bekostning av omløpsobligasjonene, beholdning er redusert med 2,6 prosentpoeng til 26,3 prosent av forvaltningskapitalen. (Inkludert sertifikater utgjør beholdningen av omløpsobligasjoner 30 prosent av FK). Andelen utlån fortsetter å synke, og i de øvrige balansepostene er det kun mindre endringer.

Figur 6.1.8: Utvikling i sentrale balanseposter (i % av FK) fra 31.12.99 til 31.12.00

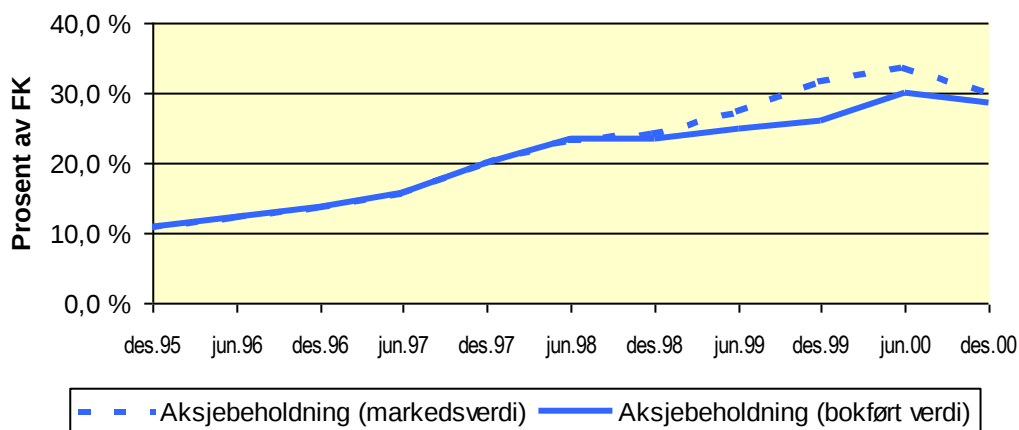

Aksjer og andeler

Markedsverdien av livselskapenes totale aksjebeholdning var ved utgangen av 2000 på 110 mrd. kroner eller 30 prosent av forvaltningskapitalen, mot 114 mrd. kroner og 31,6 prosent ett år tidligere. Av figur 6.1.9 nedenfor ser vi at livselskapenes aksjebeholdning har

vokst jevnt siden 1996 og frem til 1. halvår 2000. Ved utgangen av 2. kvartal 2000 hadde livselskapenes aksjebeholdningen en markedsverdi på 125 mrd. kroner, nesten 34 prosent av selskapenes samlede forvaltningskapital. Aksjeporteføljens verdifall i 2. halvår 2000 er altså på nærmere 12 prosent.

Figur 6.1.9: Utviklingen i livselskapenes aksjebeholdning i prosent av FK i perioden 31.12.1995 til 31.12.2000

Bestemmelsene i gjeldende kapitalforvaltningsforskrift gir selskapene anledning til å forvalte midler, utover eiendeler til dekning av de forsikringsmessige avsetninger, uten å rammes av de generelle plasseringsbegrensningene i forskriftens § 7 første ledd på 35 prosent. Disse midler betegnes som "frie midler", og defineres som differansen mellom et selskaps forvaltningskapital og selskapets forsikringsmessige avsetninger. For livsforsikringsselskaper vil frie midler i hovedsak utgjøres av egenkapital, ansvarlig lånekapital, kursreguleringsfond samt premiedepot fra gjenforsikringsselskaper. Tabellen nedenfor gir en oversikt over enkeltelskapenes aksjeandel både i forhold til forvaltningskapital, og i forhold til kapitalforvaltningsforskriftens begrensning.

Tabell 6.1.2: Livselskapenes aksjebeholdning i prosent av FK – enkeltelskaper

	31.12.1999 % FK	30.06.2000 % FK	31.12.2000 % FK	31.12.2000 % fors.avs.*
Sum livselskaper	31,6 %	33,7 %	30,0 %	20,7 %

* Livselskapenes aksjebeholdning (korrigert for frie midler) i prosent av forsikringsmessige avsetninger.

Den kvartalsvise utviklingen i beholdningen av omløpsaksjer gjennom 2000 er gjengitt i tabell 6.1.3 nedenfor. Tabellen viser at livselskapenes andel utenlandske aksjer er økende. Andelen lå i 1999 lenge på ca. 60 prosent. Ved årsskiftet var imidlertid andelen kommet opp i 64 prosent, og andelen steg til 67 prosent i 1. kvartal 2000. Deretter lå den flatt i noen perioder, men har i 4. kvartal 2000 økt med ytterligere 2 prosentpoeng.

Tabell 6.1.3: Verdipapirbeholdning (omløpsmidler), samt andel utenlandske verdipapirer

Mill. kroner %	1. kv. 2000	2. kv. 2000	3. kv. 2000	4. kv. 2000
Aksjer	119 500	118 554	118 870	109 442
utenlandsandel	67 %	67 %	67 %	69 %
Obligasjoner og sertifikater	119 872	113 531	117 948	112 284
utenlandsandel	44 %	47 %	49 %	52 %
FK	371 074	370 247	375 596	368 293

Obligasjoner

Obligasjoner er regnskapsmessig inndelt i obligasjoner som ikke er til varig eie (omløpsobligasjoner) og obligasjoner som holdes til forfall. Livselskapenes beholdning av omløpsobligasjoner (inklusive sertifikater) er siden utgangen av 1999 redusert med 2,2 prosentpoeng målt i forhold til samlet forvaltningskapital, og utgjorde 112 mrd. kroner eller 30 prosent av forvaltningskapitalen ved utgangen av 2000. Det er imidlertid store variasjoner selskapene imellom.

Selskapenes utenlandsandel av omløpsporteføljen er i løpet av 2000 økt med 13 prosentpoeng til 52 prosent.

Obligasjoner som holdes til forfall

Beholdningen av obligasjoner som holdes til forfall økte i 2000. Ved utgangen av 2000 utgjorde beholdningen 66 mrd. kroner, hvilket svarer til 18 prosent av selskapenes samlede forvaltningskapital, mot 54 mrd. kroner og 15 prosent av FK ved utgangen av 1999.

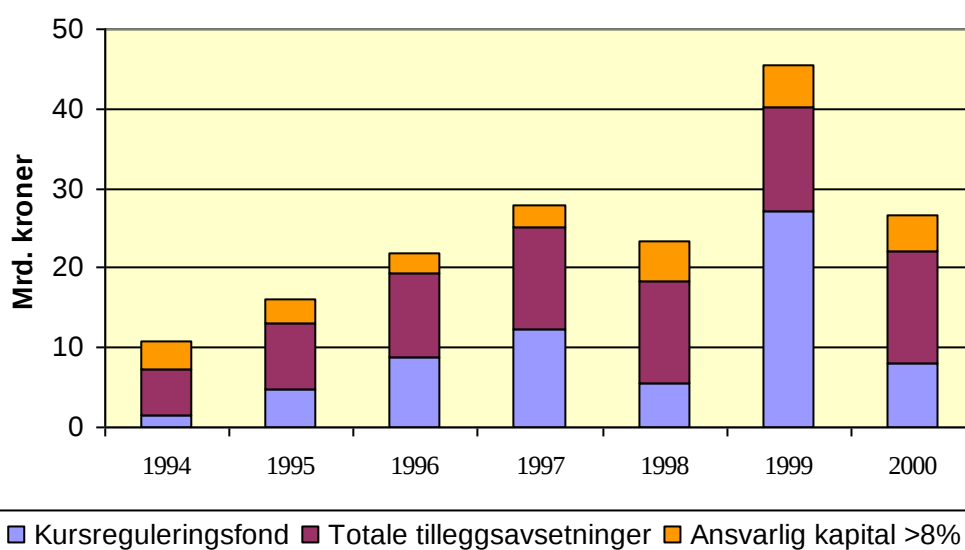
Soliditet

Livselskapenes kapitaldekning har gjennom 2000 ligget jevnt på 11 prosent. Samtlige selskaper tilfredsstiller kapitaldekningskravet på 8 prosent ved utgangen av 2000.

Utvikling i aksjemarkedene både tidligere og i siste halvdel av 2000 har tydeliggjort selskapenes behov for bufferkapital for å kunne møte kortsiktige svingninger som erfaringsmessig oppstår. Bufferkapital er kapital selskapene må være i besittelse av for å tåle den markedsrisiko de utsetter seg for gjennom sine verdipapirinvesteringer. Over tid har livselskapene bygget opp en solid bufferkapital gjennom økte tilleggsavsetninger, ansvarlig kapital utover minstekravet og kursreguleringsfond.

Bufferkapitalen definert ved overskytende ansvarlig kapital, totale tilleggsavsetninger og kursreguleringsfond var ved utgangen av 2000 redusert med 18,9 mrd. kroner til 26,6 mrd. kroner, hvilket svarer til 8,2 prosent av forsikringsmessige avsetninger. Til sammenligning utgjorde bufferkapitalen 45,4 mrd. kroner eller 15 prosent av forsikringsmessige avsetninger ved utgangen av 1999. Figur 6.1.10 nedenfor viser utviklingen i livselskapenes samlede bufferkapital i perioden 1994 til 2000. Vi ser at det i stor grad er verdien av kursreguleringsfondet som varierer.

Figur 6.1.10:Utviklingen i livselskapenes bufferkapital

Tabell 6.1.4: Utvikling i livselskapenes bufferkapital* i perioden 1. kv. 1999 til 4. kv. 2000

Mrd. kr.	1. kv. 1999	2. kv. 1999	3. kv. 1999	4. kv. 1999	1. kv. 2000	2. kv. 2000	3. kv. 2000	4. kv. 2000
Ansv.kap. >8%	5 227	5 341	5 969	5 273	5 726	5 137	4 929	4 443
Tilleggsavsetn.	12 929	12 624	12 671	13 094	13 630	13 455	13 412	14 249
Kursreg.fond	9 871	10 959	9 410	27 065	26 265	19 436	17 396	7 917
Bufferkapital	28 027	28 924	28 050	45 433	45 621	38 028	35 737	26 609

*Bufferkapitalen er i realiteten noe mindre enn hva som fremgår av tabellen ettersom det for noen av selskapene inngår tilleggsavsetninger utover ett års rentegaranti. Det er ved beregning av bufferkapital ikke tatt hensyn til solvensmarginkravet. I overskytende ansvarlig kapital inngår i tillegg til kjernekapital også tilleggskapital.

Livsforsikring med investeringsvalg

Ved utgangen av 2000 var det i alt seks selskaper med konsesjon til å tilby livsforsikring med investeringsvalg (unit linked). Resultatet for 2000 viste et underskudd samlet sett på 9 mill. kroner, mot et underskudd på 15 mill. kroner ett år tidligere. Av de seks selskapene er det kun to selskap som kan vise til et overskudd ved utgangen av 2000. Samlede premieinntekter var 5 175 mill. kroner.

Samlet forvaltningskapital ved utgangen av 2000 var 10 324 mill. kroner. Ved beregning av markedsandelene er det kun tatt hensyn til de norske unit linked-selskapene, noe som ikke gir et fullstendig bilde av konkurransen i det norske unit linked-markedet. Skandia Life og Handelsbanken Liv med andre er også aktive i dette markedet og har en betydelig markedsandel.

Av den samlede forvaltningskapitalen på 10,3 mrd. kroner var 75 prosent plassert i aksjer og andeler. Andelen obligasjoner var 3 prosent, og 7 prosent i sertifikater.

6.2 Skade- og kredittforsikringsselskaper

Utvalget består av 46 selskaper som har levert nøkkeltall pr. 4. kvartal 2000. Tabellen under viser markedsandeler for de ulike grupper norske selskaper, basert på forfalt bruttopremie og forvaltningskapital.

Tabell 6.2.1 Markedsandeler i ulike grupper norske (ikke filialer) skadeforsikringsselskaper

2000	Knyttet til konsern	Captives	Øvrige AS'er	Gjensidige sjøfors. selsk.	Øvrige gjensidige	Kredittforsikring
Forfalt bruttopremie	81,5 %	5,6 %	6,8 %	4,0 %	1,6 %	0,5 %
Forvaltningskapital	67,0 %	20,1 %	6,0 %	4,1 %	2,0 %	0,8 %

Resultatutvikling

Skadeselskapene samlet hadde i 2000 et resultat av ordinær drift på 357 mill. kroner, mot 3 503 mill. kroner i 1999. Hovedårsaken til den betydelige resultatsvekkelsen ligger i lavere finansinntekter som følge av den relativt svake utviklingen i verdipapirmarkedene i 2000. Resultatet påvirkes positivt av at nedgangen i samlede sikkerhetsavsetninger i 2000 innebærer en inntekt på 248 mill. kroner, mens det i 1999 ble kostnadsført en økning i avsetningene på 618 mill. kroner. Dette gir altså en positiv resultateffekt på 867 mill. kroner i forhold til 1999. Hoveddelen av disse utslagene kan tilskrives to captiveselskaper. Dette forhold førte også til en markant økning i teknisk regnskap, som viste et overskudd på 474 mill. kroner i 2000 mot et underskudd på 1 092 mill. kroner i 1999. Generelt har mange selskaper redusert overdekningen av forsikringstekniske avsetninger i forhold til minstekravene, hvilket isolert sett har gitt en positiv resultateffekt i 2000.

Tabell 6.2.2 Resultat i ulike grupper norske skadeforsikringsselskaper

(Tall i mill. kroner)		2000	1999
Alle selskaper	Teknisk resultat	474	-1 092
	Resultat av ord. virksomhet	357	3 503
Knyttet til konsern	Teknisk resultat	-451	-1 547
	Resultat av ord. virksomhet	-545	1 474
Captives	Teknisk resultat	913	433
	Resultat av ord. virksomhet	804	1 767
Øvrige AS'er	Teknisk resultat	- 122	-43
	Resultat av ord. virksomhet	-54	51
Gjensidige sjøforsikringsselskaper	Teknisk resultat	79	14
	Resultat av ord. virksomhet	66	71
Øvrige gjensidige	Teknisk resultat	16	-23
	Resultat av ord. virksomhet	32	32
Kredittforsikring	Teknisk resultat	39	75
	Resultat av ord. virksomhet	55	109

Resultatene i gruppen Knyttet til konsern består av ikke-konsoliderte tall for et utvalg selskaper som avviker noe fra den senere omtalen av de største konsernene, slik at resultatene ikke vil være identiske.

En inndeling av resultatet i ulike grupper selskaper viser at den dominerende gruppen Selskaper knyttet til konsern og Øvrige aksjeselskaper hadde et underskudd i teknisk resultat.

Disse gruppene hadde også et negativt resultat av ordinær virksomhet. Ingen grupper av selskaper kunne vise til en bedring i ordinært resultat.

Lønnsomheten av den forsikringsrelaterte virksomheten kan beskrives ved combined ratio, som uttrykker summen av erstatninger og forsikringsrelaterte driftskostnader for egen regning (f.e.r.) i prosent av premieinntekter f.e.r. Combined ratio for alle selskapene var 116,0 i 2000, hvilket innebærer en nedgang fra 118,1 i 1999. Skadeprosenten har imidlertid økt med 0,6 prosentpoeng til 88,2. Økningen blir mer enn oppveiet av en nedgang i kostnadsprosenten på 2,7 prosentpoeng til 27,8. Til tross for nedgangen er combined ratio fortsatt betydelig høyere enn hva som er forenlig med tilfredsstillende lønnsomhet.

Tabell 6.2.3 Combined ratio i ulike grupper norske skadeforsikringsselskaper

	Knyttet til konsern	Captives	Øvrige AS'er	Gjensidige sjøfors. selsk.	Øvrige gjensidige	Kreditt-forsikring
2000	115,8 %	107,5 %	126,2 %	124,8 %	104,1 %	139,1 %
1999	119,9 %	58,4 %	158,8 %	141,8 %	118,8 %	148,2 %

Combined ratio viste mindre spredning mellom de enkelte gruppene i 2000 enn i 1999. Dette gjelder spesielt Captives og Øvrige aksjeselskaper, som i 2000 hadde en combined ratio som var mer på linje med gjennomsnittet for alle gruppene. Det var bare Captives som hadde en økning i combined ratio fra 1999 til 2000.

Til tross for svake finansinntekter og svake tekniske resultater, unngikk majoriteten av selskapene negative resultater. Av utvalget på 46 selskaper var det 13 som viste et negativt resultat av ordinær drift.

Skadeforsikringskonsernene

Skadeforsikringsmarkedet blir dominert av de fire største enhetene: If Skadeforsikring NUF, Gjensidige NOR Forsikringsgruppen, Vesta Skadekonsern og Sparebank 1 Skadeforsikring. Den videre fremstillingen av skadekonsernernes resultater vil omhandle de tre sistnevnte konsernene, da den norske filialen av If er under tilsyn av den svenske Finansinspektionen. Sparebank 1 Skadeforsikring omfatter de tidligere selskapene Vår Skadeforsikring og gamle Sparebank 1 Skadeforsikring, som fusjonerte i 4. kvartal 2000.

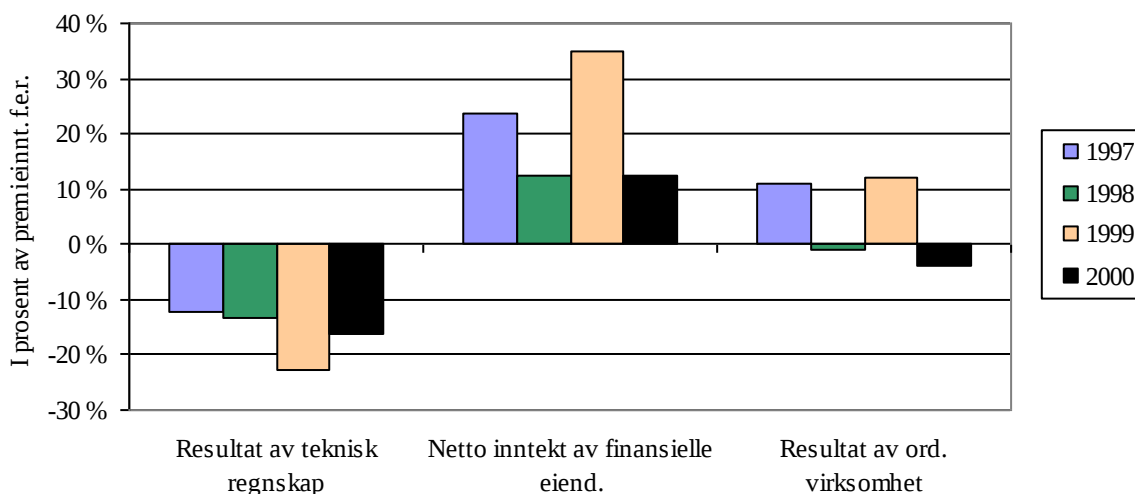
Tabell 6.2.4 Resultatelementer for de tre skadekonsernene samlet

(Tall i mill. kroner)	2000	1999	Endring
Premieinntekter f.e.r.	12 899	12 550	2,8 %
Erstatningskostnader f.e.r.	11 481	11 199	2,5 %
Driftskostnader f.e.r.	3 408	3 808	-10,5 %
Teknisk resultat	- 397	-1 514	
Netto finansinntekter	1 613	4 382	
Allokert investeringsavkastning	1 718	1 358	
Andre inntekter/kostnader	13	0	
Resultat av ord. virksomhet	-488	1 510	

Samlet hadde de tre konsernene premieinntekter f.e.r. på 12 899 mill. kroner i 2000. Dette er en økning på 2,8 prosent i forhold til året før. Erstatningene viste en marginalt svakere vekst, med 2,5 prosent. Dermed ble skadeprosenten 89,0, mens den var 89,2 i 1999. Driftskostnadene falt med 10,5 prosent, hvilket bidro til at kostnadsprosenten falt med 3,9

prosentpoeng til 26,4. Combined ratio for de tre konsernene falt dermed med 4,1 prosentpoeng til 115,4. Netto finansinntekter falt med hele 63 prosent i forhold til 1999. Til tross for en økning i teknisk resultat viste dermed ordinær virksomhet et underskudd på 488 mill. kroner, mot et overskudd på 1 510 mill. kroner i 1999.

Figur 6.2.1 Komponenter i resultat av ordinær virksomhet, tre skadekonsern

I Resultat av teknisk regnskap er Allokert investeringsavkastning trukket ut. Netto inntekt av finansielle eiend. inkluderer Andre inntekter/kostnader.

Tabell 6.2.5 Combined ratio for de tre skadekonsernene 1997-2000

	Skadeprosent				Driftskostnadsprosent				Combined ratio			
	1997	1998	1999	2000	1997	1998	1999	2000	1997	1998	1999	2000
Tre skadekonsern	82,2	84,5	89,2	89,0	27,0	27,6	30,3	26,4	109,2	112,1	119,6	115,4

Samlet for de tre konsernene var resultat av teknisk regnskap negativt også i 2000, men det viste en fremgang i forhold til i 1999. Skadeprosenten viste en nedgang på 0,2 prosentpoeng til 89,0. I likhet med året før ble altså skadeprosenten svært høy i 2000. På bakgrunn av de svake resultatene har selskapene gjennomført betydelige premieøkninger i løpet av året, spesielt innenfor privatmarkedet. Kombinert med en tilfredsstillende skadeutvikling har dette gitt tilfredsstillende resultater i dette segmentet. I næringslivsmarkedet har premiepåslagene vært mer beskjedne, samtidig som skadeutviklingen har vært svakere. Selskapene har derfor varslet nye premieøkninger innenfor disse bransjene.

Forfalt bruttopremie har steget med 7,8 prosent sammenlignet med 1999. Veksten ble begrenset av at den samlede virksomheten innenfor sjøforsikring og energiforsikring er redusert i løpet av 2000. Premieinntekter for egen regning har vokst med kun 2,8 prosent i 2000. Dette skyldes blant annet at det vil ta en viss tid før effekten av premiepåslag reflekteres fullt ut i de opptjente bruttopremiene. Selskapenes reassuransekostnader har også økt, slik at veksten i premier for egen regning blir lavere enn veksten i bruttopremier. En viktig årsak til de økte reassuransekostnadene er at reassurandørene, som i all hovedsak er utenlandske, har økt premiene som følge av de svake resultatene i det norske markedet de siste årene.

Skadeprosenten for 4. kvartal 2000 isolert sett var 91,8, hvilket er noe over gjennomsnittet for året. Normale sesongvariasjoner tilsier at skadeprosenten er noe høyere i vintersesongen. I 4.

kvartal oppsto det betydelige vannskader som følge av flom på Østlandet. Dette har sannsynligvis mer enn oppveiet den gunstige virkningen på skadetallene som følge av relativt mildt vær og lite snø.

Kostnadsprosenten for de tre konsernene har falt fra 30,3 i 1999 til 26,4 i 2000. Denne reduksjonen kommer som følge av en markant nedgang i driftskostnadene og en økning i premieinntektene.

Balanseutvikling

Den samlede forvaltningskapital for de tre konsernene var 37,6 mrd. kroner ved utgangen av 2000. Dette er en økning på 2,3 prosent fra året før. Plasseringer i aksjer og andeler klassifisert som omløpsmidler utgjorde samlet sett 18,0 prosent av forvaltningskapitalen. Dette er 4,0 prosentpoeng lavere enn ett år tidligere. De samlede plasseringer i sertifikater og obligasjoner klassifisert som omløpsmidler har i samme periode falt svakt, og utgjorde 31,9 prosent av forvaltningskapitalen ved årsskiftet.

Tabell 6.2.6 Utvalgte aktivaposter i prosent av forvaltningskapitalen

(Tall i %)	31.12.2000	31.12.1999
Bygninger og faste eiendommer	9,1	7,8
Aksjer, andeler og grunnfondsbevis (omløpsmidler)	18,0	22,0
Obligasjoner og sertifikater (omløpsmidler)	31,9	32,6
Utlån	2,8	1,9
Forvaltningskapital	37 602	36 741

Skadeselskapene øker stadig andelen av utenlandske plasseringer i aksjer. Også for obligasjoner og sertifikater er utenlandsandelen økende, men betydelig lavere enn for aksjer.

Tabell 6.2.7 Utenlandsandel i verdipapirbeholdningen

(Tall i %)	31.12.1998	31.12.1999	31.12.2000
Aksjer (omløpsmidler)	49,6	55,2	61,7
Obligasjoner og sertifikater (omløpsmidler)	24,4	27,9	33,3

Alle konsernene tilfredsstiller minstekravene til forsikringstekniske avsetninger ved utgangen av 2000. Totale avsetninger var 23,3 mrd. kroner, hvilket innebærer en nedgang på 0,2 prosent i forhold til samme tidspunkt i fjor. I samme periode har dekningsprosenten (de faktiske avsetninger i prosent av minstekrav) falt fra 112,4 til 109,7. Den fallende dekningsprosenten har gitt et positivt resultatbidrag i 2000, men muligheten til å redusere dekningsprosenten ytterligere begynner etterhvert å bli begrenset.

Alle konsernene tilfredsstiller kravene til kapitaldekning. Samlet ansvarlig kapital har falt med 2,3 prosent, og utgjør 8,2 mrd. kroner ved utgangen av 2000.